

Voorjaarsnota 2025-2029

Voorjaarsnota 2025-2029 Gemeente Sint-Michielsgestel

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Leeswijzer	5
Financiële doorkijk.....	6
Ravijnstrategie	6
Ontwikkeling begrotingssaldo	9
Programma Duurzaamheid.....	10
Autonome ontwikkelingen	10
Ontwikkelingen en voortgang Uitvoeringsprogramma	12
Financiële gevolgen	16
Programma Meedoen.....	17
Autonome ontwikkelingen	17
Ontwikkelingen en voortgang Uitvoeringsprogramma	20
Financiële gevolgen	27
Programma Leefomgeving	28
Autonome ontwikkeling	28
Ontwikkelingen en voortgang Uitvoeringsprogramma	31
Financiële gevolgen	35
Programma Ontspanning en Economie	36
Autonome ontwikkelingen	36
Ontwikkelingen en voortgang Uitvoeringsprogramma	37
Financiële gevolgen	41
Programma Ruimtegevend bestuur	42
Autonome ontwikkelingen	42
Ontwikkelingen en voortgang Uitvoeringsprogramma	47
Financiële gevolgen	50
Uitwerking financiële gevolgen	51
Investerings.....	54
Kaders financiële uitgangspunten.....	55
Bijlage 1: Circulaire gemeentefonds	56

Inleiding

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2025-2029 van Sint-Michielsgestel. Deze nota vormt de basis voor het laatste jaar van de huidige bestuursperiode én voor de laatste begroting van het huidige college. De samenstelling ervan was nog niet zo eenvoudig. Met deze Voorjaarsnota willen wij namelijk ook een eerste antwoord bieden op de financiële uitdaging waar wij voor gesteld staan de komende jaren.

Die uitdaging die gelukkig iets minder groot gebleken dan we begin dit jaar nog dachten. In de meicirculaire 2025 is aangegeven dat een deel van de eerder vermelde korting op het Gemeentefonds niet doorgaat. Bovendien compenseert het Rijk de gemeenten in 2026 en 2027 gedeeltelijk voor de gestegen kosten voor jeugdzorg. Ook krijgen we als gemeenten compensatie voor de gestegen prijzen.

Toch blijft de uitdaging aanzienlijk. Dit komt onder andere omdat de uitkering uit het Gemeentefonds zeker op termijn nog steeds flink daalt. Daarnaast bestaat voor onze gemeente ook nog steeds het risico dat de zogenaamde tweede tranche herverdeling gemeentefonds op enig moment zal worden doorgezet. Ook op het gebied van de jeugdzorg voorzien we financieel roerige tijden. Die ontstaan door landelijke ontwikkelingen en stijgende kosten.

Tegelijkertijd vonden we het belangrijk, om ondanks het aangekondigde ravijnjaar, aan het eind van de bestuursperiode een financieel gezonde gemeente achter te laten. We hebben dit in ons bestuursakkoord in 2022 ook expliciet benoemd: *“Daarom blijven we behoedzaam en verantwoord met gemeenschapsgeld omgaan. We zorgen voor een duurzaam financieel evenwicht.”* Die belofte is aanleiding geweest voor de keuzes die aan u zijn voorgelegd en in deze Voorjaarsnota zijn verwerkt.

Beeld en maatregelen

Het begrotingssaldo na vaststelling van de Najaarsnota 2024 gaf voor alle begrotingsjaren een negatief begrotingsbeeld. Daarbij gaven wij aan dat er ook nog budget nodig is voor aangekondigde majeure ontwikkelingen en voor overige autonome ontwikkelingen.

Om te voorkomen dat we hierdoor structureel rode cijfers blijven schrijven, waarbij we onder financieel toezicht van de provincie zouden komen te staan, hebben we samen met uw raad de mouwen opgestroopt. Op een constructieve wijze heeft u in de afgelopen maanden met ons gewerkt aan een ravijnstrategie met de bijbehorende maatregelen.

Wij hebben in onze afweging uw inbreng meegenomen en op basis hiervan presenteren wij in deze Voorjaarsnota een aantal bezuinigings- en ombuigingsmaatregelen. Daarnaast hebben we als college gemeend op sommige vlakken onze ambities bij te moeten stellen. Dat zijn pijnlijke, maar onontkoombare keuzes als we financieel gezond willen blijven. We denken daarin met deze Voorjaarsnota een belangrijke stap te hebben gezet.

Tot slot

Via deze Voorjaarsnota wordt eens te meer inzichtelijk wat de verminderde rijksbijdragen betekenen voor de inwoners van onze gemeente. Maar ook voor onze ondernemers, verenigingen en maatschappelijke instellingen. Dat is geen beeld waar we met een goed gevoel naar kijken. We blijven ons daarom, samen met collega gemeenten, via de VNG inspannen om de financiële gevolgen van het rijksbeleid onder de aandacht te brengen.

Waar het kan voor nu. Maar in elk geval voor later. En voor elkaar.

Sint-Michielsgestel, 10 juni 2025

Het college van Burgemeester en Wethouders

Leeswijzer

Opbouw Voorjaarsnota

De Voorjaarsnota bestaat uit de volgende onderdelen, te weten

- autonome ontwikkelingen,
- rapportage van de voortgang van beleid,
- kaders voor de nieuwe begrotingsperiode 2026-2029,
- voortgang van de uitwerking van het bestuursakkoord,
- nieuwe ontwikkelingen,
- gevolgen van de meicirculaire 2025 en
- dekkingsmaatregelen om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting.

In het eerste hoofdstuk (Financiële doorkijk) gaan we allereerst in op de doorlopen ravijnstrategie en de gevolgen daarvan voor het begrotingsbeeld. In dit hoofdstuk is vervolgens een financiële samenvatting opgenomen van de nu voorgestelde begrotingsmutaties met een toelichting op de voortgang van de in de Najaarsnota 2024 genoemde majeure ontwikkelingen.

In de daaropvolgende hoofdstukken komen de 5 programma's aan bod die u ook terugvindt in de begroting. Per programma geven we een overzicht van de autonome ontwikkelingen en gaan we in op de stand van zaken van het uitvoeringsprogramma en welke ontwikkelingen daarmee samenhangen. In het onderdeel 'Ontwikkelingen en voortgang Uitvoeringsprogramma' zijn per programma de voorgestelde maatregelen inhoudelijk toegelicht.

De stand van zaken van het uitvoeringsprogramma is uitgedrukt in een kleur, te weten:

- blauw = afgerond;
- groen = loopt volgens planning;
- oranje = loopt met een beperkte vertraging;
- rood = nog niet gestart of loopt met een grote vertraging.

Indien de planning is aangepast, heeft het kruisje in de tabel een rode kleur.

De samenvattende financiële ontwikkelingen staan in tabellen aan het eind van ieder hoofdstuk. Het totaal financieel overzicht, inclusief de gevolgen hiervan voor het begrotingsbeeld en de reservepositie staan in het hoofdstuk Uitwerking financiële gevolgen. In het hoofdstuk Kaders financiële uitgangspunten is een overzicht opgenomen van de belangrijkste financiële kaders voor de nieuwe begroting 2026-2029. Ten slotte vindt u in deze Voorjaarsnota een toelichting op de meicirculaire 2025. De gevolgen hiervan zijn verwerkt in deze nota.

Na vaststelling van deze Voorjaarsnota gaan we aan de slag om de begroting 2026-2029 samen te stellen. De behandeling van de begroting 2026 is gepland op 6 november 2025.

De financiële gevolgen van deze Voorjaarsnota verwerken we met de 8e wijziging van de meerjarenbegroting 2025-2029.

Financiële doorkijk

Ravijnstrategie

Met inbreng van uw raad hebben we de afgelopen maanden een ravijnstrategie doorlopen met als doel een structureel sluitende meerjarenbegroting. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- We streven naar een structureel sluitende begroting 2029 om een financieel gezonde gemeente te blijven.
- Voor 2029 streven we naar een minimaal positief resultaat van € 0,2 miljoen; dit geeft een (minimale) buffer voor het opvangen van kleine tegenvallers.
- De extra stijging van de onroerendzaakbelasting (OZB) bedraagt maximaal 7,5%, waarbij we de stijging proberen te beperken tot 4%.

Op basis hiervan is een maatregelenpakket samengesteld en deze maatregelen zijn te verdelen in drie soorten maatregelen.

1. Technisch/administratieve maatregelen, zoals het op voorhand meenemen van de jaarlijkse terugbetaling uit het BTW-compensatiefonds.
2. Structureel aanspreken van de reserves.
3. Expliciete keuzes om inkomsten te verhogen, bepaalde ambities te verlagen of te investeren in preventie om op termijn de (zorg)kosten te verminderen.

Het met uw raad doorlopen proces bestond uit de volgende stappen.

- 12 maart, scrumsessie ombuigingsmaatregelen;
- 8 mei, bespreking voorlopig maatregelenpakket.

Op 12 maart hebben we in groepen de potentiële maatregelen geprioriteerd. Vervolgens is hier een voorlopig maatregelenpakket van gemaakt, die we op 8 mei met uw raad hebben besproken, waarbij u een aantal moties en inhoudelijke opmerkingen heeft inbracht. We zijn hiermee vervolgens aan de slag gegaan. Het resultaat hiervan is verwerkt in deze Voorjaarsnota. Hierbij zijn op onderdelen ook cijfers geactualiseerd en waar we eerder met aannames gerekend hebben zijn deze gedurende dit proces verder concreet gemaakt. Voordat we ingaan op het begrotingsbeeld van deze Voorjaarsnota inclusief maatregelenpakket gaan we allereerst in op het begrotingsbeeld zoals we u dat hebben voorgelegd in mei (zie raadsvoorstel Voorlopig maatregelenpakket 8 mei 2025).

Ontwikkeling begrotingssaldo (maatregelenpakket) x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Begrotingssaldo, inclusief nieuwe ontwikkelingen 2024	-979	-76	-205	-346
• autonome ontwikkelingen	-2.334	-2.010	-2.145	-1.911
• overige ontwikkelingen, exclusief positief begrotingssaldo 2029	250	227	229	-404
Verwacht Begrotingssaldo op weg naar de Voorjaarsnota	-3.063	-1.859	-2.121	-2.661
Voorlopig maatregelenpakket (raad 8 mei 2025)	2.015	2.206	2.506	2.899
Verwacht Begrotingssaldo na Voorjaarsnota	-1.048	347	385	238

Zoals in de hierna volgende paragraaf is toegelicht (Ontwikkeling begrotingssaldo) komen we nu uit op het volgende begrotingssaldo en dat laat een verschil zien in het resultaat zoals dat eerder aan u voorgelegd is.

Ontwikkeling begrotingssaldo Voorjaarsnota 2025-2029 x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Nu voorgesteld begrotingssaldo na Voorjaarsnota	636	1.827	614	535
Verschil ten opzichte van doorrekening 8 mei	1.684	1.480	229	297

Conclusie is dat we met name voor de jaren 2026 en 2027 aanzienlijk voordeliger uitkomen dan eerder voorzien. Ook de jaren vanaf 2028 geven een verbeterd begrotingsbeeld. De vraag is waar de verschillen uit bestaan. Hiertoe hebben we navolgend overzicht opgesteld waarbij we in hoofdlijnen ingaan op de verschillen:

Verschil begrotingssaldo naar Voorjaarsnota x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Dit verschil bestaat uit:				
Nieuwe mutaties op begrotingssaldo t/m 8 mei	-115	-61	-69	-64
Maatregelenpakket:				
• Niet meegenomen maatregelen:				
o taakstelling accommodatiebeleid (motie)				-100
o verlagen werkbudget kunst en cultuur (motie)	-5	-5	-15	-15
o privatisering kermissen (motie)	-50	-50	-50	-50
o subsidies vrijwilligersorganisaties (motie)	-40	-40	-40	-40
o verzoektaken Omgevingsdienst (ODBN) (zo niet uitvoerbaar maar wel kritisch zijn op afnemen verzoektaken)	-25	-25	-25	-25
o afschrijvingstermijnen onderwijshuisvesting (nu niet haalbaar)			-49	-83
• Inzet maatregelenpakket aangepast:				
o inzet surplus Algemene reserve	-145	-342	22	43
o diverse kleinere afwijkingen	-21	4	4	4
• Gerichter inzetten CDOKE middelen niet meegenomen (niet meegenomen omdat deze budgetten zijn ingezet voor personele kosten)	-88	-88	-88	-88
Resultaat meicirculaire 2025	2.759	2.630	1.213	1.393
Autonome ontwikkelingen:				
• Uitstel Herinvoering eigen bijdrage 2027 Wmo (zie pagina 19 en 27)	-274			
• Restitutie leges Raadskamer (zie pagina 29 en 35)	-63			
• Overige aanvullende Autonome ontwikkelingen	-89	-42	-12	-15
Nieuw beleid:				
• Bijstelling structurele claim jeugdzorg (zie pagina 20 en 27)		-340	-500	-500
• Wegenbeheerplan (zie pagina 31 en 35)	Pm	Pm	Pm	Pm
• Wortelopdruk in verharding (zie pagina 32 en 35)	-100	-100	-100	-100
• Uitvoering motie Litserborg (zie pagina 37 en 41)	-21	-21	-21	-21
• Bestuurssecretariaat – formatie (zie pagina 47 en 50)	-39	-40	-41	-43
Totaal verschil	1.684	1.480	229	297

Conclusie is dat met name het resultaat vanuit de meicirculaire 2025 het begrotingsbeeld in positieve zin beïnvloedt. Andere grotere afwijkingen zien we op de onderdelen kosten voor jeugdzorg en inzet surplus Algemene reserve.

- Resultaat meicirculaire 2025
In de eerste jaren tot en met 2027 krijgen we extra compensatie voor de gestegen kosten voor jeugdzorg en in structurele zin zien we extra inkomsten komen voor compensatie voor de indexering kosten voor lonen en overige budgetten. Tenslotte is ten dele ook het ravijnjaar structureel gedempt.
- Jeugdzorgkosten
Zoals in deze Voorjaarsnota is toegelicht constateren we dat naar verwachting een groot deel van de gestegen kosten voor jeugdzorg een structureel karakter heeft. Dit maakt dat

we, mede gelet op het eenmalig afkomen van het niet bekleemde deel van de egalisereserve Sociaal domein (ten gunste van de Algemene reserve), deze extra last voorzichtigheidshalve structureel ophogen tot € 1 miljoen.

- Inzet surplus Algemene reserve

Zoals is toegelicht in deze Voorjaarsnota (zie pagina 48 en 50) mogen we voortaan maximaal 10% van het surplus op de Algemene reserve inzetten als structureel dekkingsmiddel. De jaren 2026, 2028 en 2029 zijn doorgerekend op basis van de begrote reservestanden na verwerking van de mutaties in deze Voorjaarsnota. Deze geven een ander maximaal bedrag aan dan eerder mee is gerekend. Verder is besloten om voor het jaar 2027 geen gebruik van deze maatregel te maken omdat het begrotingssaldo voor dit jaar hier geen aanleiding voor geeft.

Besluiten Voorjaarsnota

Afgezien van deze mutaties zijn er in dit kader de volgende besluiten opgenomen in deze Voorjaarsnota:

1. Voor het realiseren van de maatregel inzet Surplus Algemene reserve zetten we **per direct** de nog niet bekleemde delen in vanuit de reserves:
 - a. Egalisatie Plattelandsvernieuwing, € 173.500
 - b. Egalisatie Sociaal domein, € 1.010.200
 - c. Egalisatie Duurzaamheid, € 294.100Het gaat hierbij om een **eenmalige** onttrekking van het niet bekleemde deel. Deze egalisereserves handhaven we voor het doel waarvoor ze zijn ingesteld. Het al dan niet handhaven van deze reserves nemen we als afweging mee bij de eerstkomende herziening van de nota Reserves en Voorzieningen.
2. Boventrendmatige verhoging OZB is 4% per 2026, waarmee de stijging inclusief trendmatig stijging en exclusief uitbreiding areaal uitkomt op 6,9%.
3. Negatief begrotingssaldo jaar 2025 moet naar minimaal nul worden aangevuld met een eenmalige bijdrage van € 1,17 miljoen uit de Algemene reserve
4. Maatregelen programma Meedoen kosten een aanvullende preventieve inzet vanuit MGD (€ 527.000 in 2026, aflopend naar € 439.000 in 2029), zoals is toegelicht onder het kopje Maatregelenpakket in dit programma. Deze waren reeds opgenomen in de beschrijving van de verschillende maatregelen. Omwille van de transparantie zijn de geclaimde bedragen hier cumulatief weergegeven.

Wegenbeheerprogramma

Zoals gemeld zijn diverse nieuwe en majeure ontwikkelingen opgenomen in deze Voorjaarsnota. Een ontwikkeling, waarvan we nu nog niet de financiële impact van kennen betreft de actualisatie van het wegenbeheerplan. De effecten van de financiële actualisatie zijn (deels) meegenomen. De effecten van areaaluitbreiding en de actuele staat van onderhoud nog niet. Naar alle waarschijnlijkheid leidt dit tot extra uitgaven. De omvang daarvan zal mogelijk meerdere tonnen per jaar omvatten. Een deel hiervan kan mogelijk via vervangingsinvesteringen lopen, zodat het effect op de exploitatiekosten momenteel nog niet goed is in te schatten. Met de actualisatie van het wegenbeheerplan dat in het najaar naar de raad moet, zal een separate begrotingswijziging worden aangeboden. Er is wel een Pm post opgenomen (zie pagina 31 en 35). Nadat hier concreet een bedrag voor bekend is willen we voorstellen dit te dekken uit het nu resterende begrotingssaldo.

Ontwikkeling begrotingssaldo

Als startpunt voor de bepaling van de financiële positie van onze gemeente gaan we uit van het begrotingssaldo na verwerking van de begrotingsmutaties vanuit de Najaarsnota 2024 en begrotingswijzigingen die nadien zijn voorgelegd met gevolgen voor het begrotingssaldo.

Op basis van de voorgestelde begrotingsmutaties vanuit deze Voorjaarsnota inclusief de gevolgen van de meicirculaire gemeentefonds en het maatregelenpakket zien we de volgende ontwikkeling van het begrotingssaldo.

Ontwikkeling begrotingssaldo x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Begrotingssaldo, als startpunt	-934,9	-1.094,0	-137,3	-274,2	-410,4
Voorgestelde autonome begrotingsmutaties					
• Autonome ontwikkelingen	-1.183,4	-1.524,7	-1.256,6	-1.522,2	-1.290,4
• Meicirculaire 2025 (Gemeentefonds)	947,6	2.758,6	2.629,6	1.213,2	1.392,8
• Begrotingssaldo 2025 aanvullen tot saldo 0	1.170,7				
Begrotingssaldo, na autonome begrotingsmutaties	0,0	139,9	1.235,7	-583,2	-308,0
Voorgestelde begrotingsmutaties uitvoeringsprogramma					
• Maatregelenpakket, inzet MGD		-527,0	-507,0	-487,0	-439,0
• Maatregelenpakket, bruto resultaat		2.255,8	2.255,1	2.840,2	3.072,0
• Majeure ontwikkelingen en nieuw beleid		-132,7	-156,9	-156,1	-790,5
• Autonome ontwikkelingen		-1.100,0	-1.000,0	-1.000,0	-1.000,0
Begrotingssaldo na mutaties uitvoeringsprogramma	0,0	636,0	1.826,9	613,9	534,5
		overschot	overschot	overschot	overschot

In deze Voorjaarsnota is voor een oplopend bedrag van netto € 2,6 miljoen aan maatregelen voorgesteld. Deze maatregelen maken het mogelijk om voor een bedrag van oplopend € 1,8 miljoen nieuw beleid te realiseren. Omdat het jaar 2025 zou uitkomen op een incidenteel tekort stellen we voor om het tekort voor dit jaar af te dekken vanuit de Algemene reserve. Dit betreft een bedrag van € 1,17 miljoen.

Alle autonome ontwikkelingen in combinatie met de ontwikkelingen vanuit het uitvoeringsprogramma, inclusief maatregelenpakket leiden ertoe dat we in structurele zin een sluitende meerjarenbegroting presenteren.

Programma Duurzaamheid

Autonome ontwikkelingen

Thema 1 Sint-Michielsgestel wordt klimaat neutraal

Energietransitie: stimulering van zon op dak en zonneparken

Stimuleren van zon op dak is door beperkte capaciteit en prioriteit op zonneparken nog niet opgepakt, dit betekent dat een stimulering vanuit gemeente niet is opgepakt (push). Aan de vraagkant vanuit bewoners (pull) werkt Buurkracht. De door hen opgestarte buurtteams gaan hier op termijn een bijdrage in leveren, afhankelijk van de wens van de buurt.

Door het uitstellen van de vergunningsaanvragen loopt de realisatie van de zonneparken vertraging op. We verwachten dat de voorbereiding extra kosten met zich meebrengt. In de Najaarsnota wordt hier duidelijkheid over gegeven.

Uitvoeren van het Uitvoeringsprogramma warmtetransitie

Voor isolatie en van het gas af geldt dat voortschrijdend inzicht ertoe heeft geleid dat landelijk extra voorwaarden zijn gesteld alvorens grootschalig isoleren mogelijk wordt (onder andere Soorten Management Plan (SMP) om vleermuizen et cetera in spouwmuren te beschermen). Daarmee is extra voorbereidend werk nodig. Dit maakt dat de uitvoering van isolatie en van het gas af uitgesteld is en de focus nu ligt op de voorbereidende activiteiten als SMP. Extra voorbereiding dus, alvorens uitvoering kan volgen.

Regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)

Aanvullend op de mutatie in de Najaarsnota stellen we voor om € 110.000 vanuit de CDOKE bijdrage beschikbaar te stellen aan MGD. In januari zijn extra CDOKE-middelen vanuit Rijk ontvangen. Dit gaat om een bedrag van € 375.000. Hieruit zal onder andere het Soorten Management Plan worden betaald.

Thema 2 Sint-Michielsgestel wordt klimaatbestendig

Programma Vitaal Landelijk Gebied

De opstart is vertraagd.

Uitvoeren van maatregelen uit de Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie

In Sint-Michielsgestel zie je het effect van het inschakelen van bewoners bij verduurzaming. Het afkoppelen van regenwater is bijvoorbeeld een groot succes, mede dankzij de inzet van Met Elkaar Voor Mekaar. Het opzetten van buurtteams van bewoners via Buurkracht gaat hier een verdere versnelling aan geven.

Het opstellen van het hittestressplan verloopt volgens plan.

Thema 3 Sint-Michielsgestel wordt meer circulair

Circulariteit

Circulariteit is in opbouw. We richten ons nu op circulair bouwen, met 'Het Nieuwe Normaal' als richtlijn. Doel: 50% circulair in 2030, volledig in 2050. Focus is nodig gezien de beperkte capaciteit.

In Q4 2024 is een specialist Circulariteit gestart. Beleid zal in de loop van 2025 worden uitgewerkt.

Afval en Grondstoffen

Om onze doelstellingen te behalen is het nodig om te zorgen voor kwalitatief hoogwaardige en zuivere stromen en het verminderen van het restafval. Hiermee zetten wij voorzichtige stappen richting een volledig circulaire economie. Middelen daarvoor zijn het omwisselen van de minicontainers (voor gft en restafval) en het plaatsen van ondergrondse containers (voor gft, rest, papier en PMD). Het omwisselen van minicontainers heeft vertraging opgelopen maar is gestart. Met het plaatsen van de ondergrondse containers moet nog worden gestart. De precieze investeringen die nodig zijn worden in de loop van het jaar aan de raad aangeboden.

Riolering

Op basis van de geactualiseerde uitvoeringsplanning voor rioleringen wordt een deel van de begrote investeringen voor 2025 doorgeschoven naar 2026.

Investeringen Theerestraat-Esscheweg en Sint Lambertusweg

De voorbereidingstrajecten voor de herinrichting van de Sint Lambertusweg en de herinrichting van het kruispunt Theerestraat/Esscheweg zijn afgerond. Gestart wordt met de realisatie na instemming College op basis van de definitieve ontwerpen, inclusief de bijbehorende ramingen.

De komende jaren zijn middelen beschikbaar binnen de riolering bestemd voor de aanpak van de herinrichting van de Theereheide. De aanpak van de riolering in de Lambertusweg is van groot belang. De uitvoering van de laatstgenoemde werkzaamheden worden nu ten aanzien van de uitgangspunten binnen het VGRP naar voren gehaald. Als gevolg van de fasering binnen de werkzaamheden bieden de aanwezige financiële middelen binnen de begroting 2024 tot en met 2026 ruimte voor een parallelle aanpak van beide projecten. Bij een eerstvolgend nieuw op te stellen kostendekkingsplan zal deze gewijzigde uitvoering worden meegenomen waarbij de eventuele consequenties voor de voorziening riolering in beeld gebracht worden.

De voorgenomen investering verkeer en mobiliteit ter grootte van € 308.500 wordt van 2028 naar voren gehaald (2026). De inzet van deze middelen is Theerestraat-Esscheweg (€ 150.000) en de Lambertusweg (€ 158.500). De voorgenomen investering 'Wegaanpassing bij vervanging riolering als investering (2028)' wordt ten behoeve van de werkzaamheden Lambertusweg naar voren gehaald van 2028 naar 2026. Het eerder aanwenden van deze voorgenomen investeringsbudgetten heeft consequenties voor de ingangsdatum van de hieraan verbonden structurele kapitaallasten, daar deze twee jaar eerder ingaan.

Platteland vernieuwing

In samenwerking met Brabants Landschap, gemeente Vught en landgoedeigenaren wordt een voetveer over de Dommel gerealiseerd tussen Oud-Herlaer en kasteel Maurick. De cofinanciering voor de realisatie van het voetveer van € 35.000 worden onttrokken aan de Ruimte voor Ruimte-gelden en middels deze Voorjaarsnota verwerkt in de begroting.

Ontwikkelingen en voortgang Uitvoeringsprogramma

ALGEMEEN

Duurzaamheid kent vier pijlers: energieopwek, warmtetransitie, klimaatadaptatie en circulariteit. Hieronder per pijler de stand van zaken – beknopt en concreet.

Energieopwek

Het dossier zonneparken kent ondanks grote uitdagingen nog altijd vooruitgang. Wel bezinnen we ons op aanvullende mogelijkheden voor lokale opwek. We blijven inzetten op lokaal eigendom, zodat we ook zelf de vruchten plukken van de zonneparken.

Warmtetransitie

Met het Warmteprogramma actualiseren we de plannen per dorp en zoeken we samen met bewoners en partners naar passende alternatieven voor aardgas. Daarnaast benutten we de landelijke regeling Natuurvriendelijk Isoleren om door te gaan met het Nationaal Isolatie Programma (NIP) en verduurzaming van woningen.

Klimaatadaptatie

Via de Strategie Klimaatadaptatie werken we aan vergroening van tuinen, daken en openbare ruimte, met extra aandacht voor kwetsbare doelgroepen. Ook zetten we in op waterrobuuste inrichting en bewustwording. Alle acties zijn gericht op toekomstige schade en kosten te beperken. De samenwerking met bewoners komt tot bloei, met Met Elkaar Voor Mekaar als een krachtig voorbeeld.

Circulariteit

Circulariteit is in opbouw. We richten ons nu op circulair bouwen, met 'Het Nieuwe Normaal' als richtlijn. Doel: 50% circulair in 2030, volledig in 2050. Focus is nodig gezien de beperkte capaciteit.

Samenwerking

We zetten in op samenwerking met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Deze strategische keuze draagt aantoonbaar bij aan beter resultaat via groeiend vertrouwen.

MAJEURE ONTWIKKELINGEN / NIEUW BELEID

Geen nieuw beleid.

MAATREGELENPAKKET

Budget duurzaamheid verlagen

Naast budgetten voor specifieke duurzaamheidsmaatregelen zoals klimaatadaptatie, warmtetransitie, zonneparken en isolatieprogramma's is er momenteel een apart werkbudget van € 120.500 voor duurzaamheidsinitiatieven. De afgelopen jaren is dit aparte budget niet in volle omvang aangesproken. Wij achten het daarom verantwoord om € 75.000 in mindering te brengen op dit werkbudget, te meer omdat er vanuit het Rijk extra middelen ter beschikking zijn gesteld voor klimaatadaptatie en energietransitie, die voornamelijk zijn bedoeld voor extra personele inzet, maar die ook deels ingezet kunnen worden voor out-of-pocket-kosten. De korting op het budget betekent uiteraard wel dat er minder ruimte ontstaat voor nieuwe initiatieven op het gebied van duurzaamheid.

Stand van zaken uitvoeringsprogramma

Hierna volgt een tabel waarin per activiteit uit het uitvoeringsprogramma staat wat de voortgang is. De activiteiten die op oranje of rood staan zijn verder toegelicht.

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 28 mei 2025	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Klimaatadaptatie en energietransitie																							
Goossens	1e tender 10 hectare zonneparken				X																		
Goossens	Bekendmaking uitvoeringsplan warmtetransitie, start uitvoering					X																	
Goossens	Uitvoeren van een energiescan van de gemeentelijke gebouwen					X											X					Dit gaat er een opdracht voor de Scan's uit.	
Goossens	Vaststelling voorkeursvolgorde en evaluatie 1e tender zonneparken						X	X	X													Volgorde is eind 2023 vastgesteld conform planning. De evaluatie is van dit onderwerp nog openstaand. Realistisch gezien moet dit in augustus zeker haalbaar zijn.	
Goossens	Voortgangs-rapportage RES 1.0							X															
Goossens	Onderzoeken mogelijkheden beleid circulair bouwen							X	X	X	X						X					Start vertraagd doordat we pas in oktober 2024 een geschikte medewerker vonden. Die maakt goede vorderingen, alle reden tot optimisme!	
Goossens	In Omgevingsvisie instrumenten bepalen die voor verduurzaming in Omgevingsplan worden opgenomen							X															
Goossens	Plan van aanpak verduurzaming maatschappelijk vastgoed							X	X	X	X	X	X	X	X	X	X					In SMG blijft deze maatregel overeind.	
Goossens	2e tender zonneparken op basis van taakstelling evaluatie								X														
Goossens	Vaststelling voorkeursvolgorde 2 ^e tender									X													

Portefeuille- houder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 28 mei 2025	s.v.z.		
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4				
Goossens	Omgevingsdialogen en vergunning- verlening zonneparken										X						X						De omgevingsdialogen zijn gevoerd, vergunning is om meerdere oorzaken vertraagd (met name voortvloeiend uit onzekerheid rondom interpretatie brieven voormalige ministers Jetten en De Jonge (juli en oktober 2023) over netcongestie en mogelijk stoppen met/terugdringen van parken op landbouwgrond. Uiteindelijk besloot provincie om (uiteindelijk) tot juli 2025 ruimte voor zon op landbouwgrond toe te staan. Vergunningverlening was daarom beoogd voor eind juni 2025, maar inmiddels uitstel gevraagd aan provincie en verkregen tot eind 2025. Logischerwijs daarom planning ook aanpassen naar afronding eind 2025 (of zoveel eerder als lukt).		
Goossens	Gehele RES-opgave vergund												X												
Goossens	Afspraken met verenigingen en maatsch. org. over financiering verduurzaming vastgoed												X	X			X							Hangt samen met opstellen accommodatiebeleid.	
Plattelandsvernieuwing																									
Geldens	Opstellen en vaststellen projectplan verduurzaming (agrarische sector)				X	X																		Het plan is een doorstart met dit onderwerp te maken. Vanuit de omgevingsvisie kijken of en op welke wijze dit te monitoren, er is daarin een	

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 28 mei 2025	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
																						"programma" vitaal landelijk gebied waar het logisch onder valt. In samenspraak met trekker van dit deel vaststellen wie hierin voortouw neemt c.q. hoe te rapporteren.	
Geldens	Start opstellen VAB-Beleid				X				X	X	X	X											
Geldens	VAB-Beleid gereed										X	X											
Afval																							
Goossens	Optimaliseren Doelstellingen, Beleidsnotitie en Uitvoeringsplan					X																	
Goossens	Extra communicatie						X				X				X				X				
Goossens	Evaluatie restafval								X														
Goossens	Afval (ondergrondse) containers voor hoogbouw-verzamellocaties												X					X					
Goossens	Uitvoering grondstoffeninzameling en verminderen huishoudelijk restafval per inwoner																						
Riolering																							
Goossens	Cofinanciering voor klimaatadaptieve inrichting openbaar gebied.												X										

Financiële gevolgen

Autonome ontwikkelingen

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Duurzaamheid					
Autonome en overige ontwikkelingen:					
• Mutaties minder dan € 10.000	1,5				
Totaal Programma Duurzaamheid	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma

De in het uitvoeringsprogramma opgenomen onderwerpen hebben voor dit programma de volgende gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Duurzaamheid					
Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma:					
Majeure ontwikkelingen / Nieuw beleid					
-					
Maatregelenpakket					
• Budget Duurzaamheid verlagen		75,0	75,0	75,0	75,0
Totaal Programma Duurzaamheid	0,0	75,0	75,0	75,0	75,0

Programma Meedoen

Autonome ontwikkelingen

Thema 4: Stevige sociale basisvoorzieningen

Integrale visie sociaal domein

Voor de gemeente Sint-Michielsgestel stellen we op dit moment een integrale visie voor het sociaal domein op, met een horizon tot 2040. Hiervoor wordt conform eerdere afspraken € 25.000 beschikbaar gesteld vanuit de bestedingsreserve Sociaal domein.

BINT – huur Meander

BINT welzijn is met ingang van 1 juli 2019 verhuisd van de Beekvlietboerderij naar de Meander. Er is met BINT afgesproken dat de aanvullende huurlasten voor de Meander jaarlijks apart vergoed worden door de gemeente Sint-Michielsgestel. Daarnaast is afgesproken dat de jaarlijkse huurindexering van de Meander apart vergoed wordt aan BINT. De indexering wordt vergoed vanuit de stelpost indexering.

Indexering primaire partners

Onze maatschappelijk welzijnspartners zijn gebonden aan CAO-afspraken. De indexering van de loonkosten waren nog niet bekend bij de subsidieaanvraag. We hebben vanwege de indexering besloten extra subsidie toe te kennen. De kosten hiervoor ad € 112.000 worden gedekt vanuit het restant indexeringsbudget subsidies (€ 40.000) en stelpost indexering (€ 72.000).

Taakstelling huisvesting statushouders

In de 2e helft van 2024 hebben we de taakstelling niet behaald, waardoor er een achterstand is ontstaan van 16 mensen. De nieuwe taakstelling voor de eerste helft van 2025 bedraagt 30, zodat de totale taakstelling voor deze periode uitkomt op 46. Voor de realisatie hiervan zijn we in gesprek met de woningcorporaties en met de provinciale toezichthouder, die ons heeft gevraagd een plan van aanpak te maken.

Thema 5: Wijkgerichte ondersteuning op maat

Verhoging minimaregelingen

Naar aanleiding van het amendement op de begroting 2025 is de inkomensgrens voor minimaregelingen verhoogd van 120% naar 130% van het bijstandsniveau. We intensiveren onze communicatie richting de doelgroep hierover, om het gebruik van de regelingen te stimuleren.

Participatiewet in balans

In de begroting is vermeld dat deze wet naar verwachting per 1 juli 2025 in zou gaan. De behandeling daarvan is echter vertraagd, waardoor deze op zijn vroegst per 1 januari 2026 in zal gaan.

Statushouders in de zorg

Het opleidingstraject voor vrouwelijke statushouders in de zorg, dat we met WSD, Koning Willem 1 College en Wmo-partners hebben ontwikkeld, gaat niet van start. Er zijn te weinig geschikte deelnemers om een opleidingsgroep te kunnen starten.

Jeugdzorg

Het gebruik van jeugdzorg blijft hoog. De kosten nemen fors toe. Er is hierdoor voor 2025 € 485.000 extra budget zorg in natura nodig. De structurele bijstelling van dit budget is in deze Voorjaarsnota opgenomen in het hierna volgende hoofdstuk 'Ontwikkelingen en voortgang Uitvoeringsprogramma'. De stijging is te verklaren door de gemiddelde kostenstijging per cliënt en een lichte stijging in de cliëntaantallen en duur van de zorgtrajecten. De stijging zet zich al enige jaren door waardoor we niet meer van incidentele stijging kunnen spreken maar het een structureel karakter krijgt. Uit de analyse over 2024 blijkt dat de hoogste uitgaven zijn op de zorgcategorieën: jeugdhulp ambulant, verblijf, dagbehandeling en maatwerkarrangementen. Daarnaast stijgen jeugdhulp crisissen en jeugdreclassering sterk. Afnames zijn er ook op de landelijke transitiearrangementen, het justitieel kader en een minimale daling op jeugd-ggz. Verder zien we een verschuiving van maatwerktrajecten met verblijf en daghulp naar meer respijtzorg, gezinsgerichte zorg, pleegzorg en crisissen. Deze kanteling is positief, omdat we minder kinderen in verblijf plaatsen echter de kosten die gepaard gaan met crisissen zijn helaas nog erg hoog. Er is hierdoor voor 2025 € 265.000 extra budget maatwerk nodig.

Opvang vluchtelingen Oekraïne

De opvang van Oekraïense vluchtelingen is een opgave die we krijgen van het Rijk en die in regionaal verband wordt afgestemd. De gemaakte afspraken zijn vastgelegd in het Regioplan Migratie Brabant Noordoost. Sint-Michielsgestel vangt in dat kader 70 mensen op in gebouw De Schakel op het terrein van Kentalis. Om tegemoet te komen aan de grote vraag vanuit het Rijk voor meer opvangplekken, zullen we op korte termijn het aantal opvangplekken uitbreiden naar maximaal 90. Na verkregen vergunning kunnen we dit realiseren door middel van een interne verbouwing.

Het normbedrag per gerealiseerde opvangplek per dag is vanaf 1 januari 2025 verlaagd van € 61 naar € 44. Aangezien we eventuele tekorten op de exploitatie kunnen declareren bij het Ministerie, loopt de gemeente hier geen financieel risico.

Programma Asiel en migratie

Het college heeft besloten te stoppen met het proces om te komen tot een opvanglocatie voor vluchtelingen. Gelijktijdig heeft het college besloten om in eerste instantie in te zetten op herstel en nazorg.

Sint Michielsgestel is nog steeds gehouden aan het realiseren van opvang voor vluchtelingen. Het college erkent de noodzaak om bij een nieuw initiatief de inwoners meer en beter te betrekken. Op korte termijn verwacht het college een projectvoorstel vast te kunnen stellen om hieraan ook daadwerkelijk invulling te kunnen geven. Het is de verwachting dat hiervoor ook in 2025 nog middelen ingezet dienen te worden. Voor de kosten hiervoor in 2025 zal een beroep worden gedaan op de reserve Opvang doelgroepen. De kosten zijn ingeschat op € 150.000.

Het eventueel benodigde budget voor 2026 zal worden meegenomen in de begroting van 2026 waarbij eveneens een beroep zal worden gedaan op de eerder genoemde reserve. Als vanzelfsprekend zal het college u periodiek op de hoogte houden van verdere ontwikkelingen.

Borging 'basishulp dichtbij'

De afgelopen jaren hebben we als pilot ambulante jeugdhulpverlening direct vanuit de wijkteams aangeboden. Deze pilot is succesvol gebleken. Daarbij komt dat in het kader van de hervormingsagenda jeugdhulp gemeenten stevig lokale teams moeten inrichten, van waaruit ook hulpverlening wordt geboden. We gaan dit dan ook structureel inzetten. Borging van de basishulpverlening 'jeugdhulp dichtbij' wordt hiermee een duurzaam onderdeel van onze dienstverlening aan jeugdigen en gezinnen in Sint-Michielsgestel. De kosten voor 2025 bedragen € 63.000 en vanaf 2026 structureel € 76.000. Deze kosten worden gedekt uit het jeugdzorgbudget.

Pilot sociale netwerkversterking

Uit de evaluatie van de basishulp komt naar voren dat bij de meeste gezinnen die op een sterk sociaal netwerk kunnen rekenen de problematieken minder zijn opgelopen in tegenstelling tot de gezinnen waar weinig tot geen actief netwerk is. Dit blijkt ook uit reguliere casuïstiek. Daarom zetten we via een pilot van 2 jaar extra in op sociale netwerkversterking. De kosten voor 2025 en 2026 bedragen jaarlijks € 76.000. Deze kosten worden gedekt uit de tweede overheveling Beschermd Wonen.

Wmo Algemeen

We zien de kosten van Wmo in algemene zin toenemen. De hoogte van de stijging is nog onzeker. Mogelijk dat een deel van de kostenstijging binnen het programma kan worden opgevangen. In de Najaarsnota 2025 komen we hier op terug.

Wmo begeleiding individueel

De kosten voor begeleiding individueel nemen toe als gevolg van indexering en autonome stijging. Voor 2025 gaat dit om een bedrag van € 160.000. De stijging wordt opgevangen door de stelpost indexering.

Uitstel eigen bijdragen Wmo

De wettelijke aanpassing van de eigen bijdragen Wmo is uitgesteld naar 1-1-2027. De voorbereidingen en de daarmee samenhangende kosten schuiven daarom ook een jaar op.

Vervoershulpmiddelen Wmo

In de begroting is ten onrechte geen bedrag opgenomen voor vervoershulpmiddelen die via PGB verstrekt worden. Hiermee is een bedrag van € 35.000 gemoeid.

Thema 6: Stimuleren van ontwikkeling

Verordening en beleidsregels leerlingenvervoer

In de begroting is opgenomen dat met ingang van het schooljaar 2025/2026 een nieuwe verordening en beleidsregels voor leerlingenvervoer zouden gelden. Dit is uitgesteld omdat meer voorbereidingstijd nodig is. De nieuwe beoogde ingangsdatum is het schooljaar 2026/2027.

Kosten leerlingenvervoer

We verwachten dat de kosten voor leerlingenvervoer in 2025 € 60.000 hoger zijn dan geraamd, als gevolg van het toegenomen aantal kinderen dat hiervan gebruik maakt. De inzet blijft erop gericht om het aantal vervoersritten te verminderen door het stimuleren van het gebruik van OV-vergoedingen, fiets of het toekennen van kilometervergoedingen.

Ontwikkelingen en voortgang Uitvoeringsprogramma

ALGEMEEN

Het programma Meedoen bestaat uit 3 thema's: het ontwikkelen van stevige sociale basisvoorzieningen, het bieden van wijkgerichte ondersteuning op maat en het stimuleren van ontwikkeling. Met het opstellen van visie sociaal domein, die in juni ter besluitvorming voorligt, starten we de beweging om de basisvoorzieningen en ontwikkeling te versterken. Dit wordt gesteund door het maatregelenpakket, waarin we investeren in preventie om de wijkgerichte ondersteuning ook in de toekomst houdbaar te houden. Dit doen we als gemeente niet alleen; we werken nauw samen met onze maatschappelijk partners en stimuleren ook onderlinge samenwerking tussen deze partners.

In de tussentijd blijft de winkel open en zetten we ons ervoor in de dienstverlening op peil te houden. In het tweede kwartaal van 2025 ronden we de evaluatie van onze wijkteams af. Onze grootste zorg zit op dit moment bij de oplopende kosten in de jeugdzorg. Hiervoor nemen we een aantal maatregelen, om hierop bij te sturen.

MAJEURE ONTWIKKELINGEN / NIEUW BELEID

Structurele bijraming Jeugdzorg P*Q en maatwerk problematiek (autonoom)

Zoals hiervoor onder autonome ontwikkelingen is toegelicht is gebleken dat er aanzienlijke knelpunten zijn binnen de jeugdzorg, vooral op het gebied van maatwerk en ondersteuning van jongeren met complexe problematiek. Om deze knelpunten aan te pakken, is een structurele bijraming voor Jeugd P*Q noodzakelijk. Deze middelen zullen worden ingezet voor de versterking van bovenregionale expertisecentra en het verbeteren van samenwerking tussen zorgaanbieders. Dit is essentieel om de kwaliteit en toegankelijkheid van de jeugdzorg te waarborgen.

MAATREGELENPAKKET

Maatregelenpakket, inzet MGD

Voor programma Meedoen zijn diverse maatregelen opgenomen waarbij het beoogde resultaat mede kan worden gerealiseerd door een aanvullende inzet vanuit MGD. In structurele zin gaat het hierbij om een bedrag van € 439.000. Voor welke maatregelen aanvullende inzet vanuit MGD nodig is, is te lezen in de tabel op pagina 20 en 27.

Monitoren realisatie maatregelenpakket

In het maatregelenpakket zijn diverse ombuigingen in programma Meedoen opgenomen. Deze pakken we in samenhang projectmatig op. Na de zomervakantie informeren wij uw raad hier verder over.

Thema 4: Stevige sociale basisvoorzieningen

Voorzorgcirkels

Voorzorgcirkels (in onze gemeente noemen we dit 'Buurters') zijn netwerken waar buurtgenoten elkaar op verschillende manieren laagdrempelig ondersteunen. Denk daarbij aan bijvoorbeeld boodschappen doen, hond uitlaten, even op de kinderen passen, iemand ergens naartoe brengen of elkaar gezelschap houden. De cirkel is van de inwoners zelf. Iedere cirkel kan bij complexe vragen of zorgen terugvallen op een welzijnswerker van

Bint. Voorzorgcirkels leiden tot uitstel van professionele zorg en dagbesteding, meer sociale cohesie, vermindering van eenzaamheidsproblematiek et cetera. In de regio Noordoost Brabant is het een beproefd concept. We zijn in onze gemeente al gestart en breiden dit de komende jaren verder uit.

Uitbreiding indicatieloze dagbesteding

Bint en Vivent werken sinds 1 oktober 2024 samen met betrekking tot de dagbesteding in Den Dungen, waar inwoners beschikkingsvrij mee kunnen doen aan dagbesteding. Door bovenstaande initiatieven kunnen inwoners laagdrempelig en in de eigen kern een invulling van hun dag krijgen. Hierdoor krijgen mantelzorgers een adempauze waardoor zij langer het mantelzorgen kunnen volhouden, nemen eenzaamheidsproblematieken af, neemt het netwerk van de deelnemers toe en wordt de sociale cohesie in de buurt versterkt. Uitbreiden van deze pilot naar andere kernen zal leiden tot een vermindering van het aantal indicaties en daarmee tot een reductie van de kosten.

Thema 5: Wijkgerichte ondersteuning op maat

Combinatietraject inburgering B1 en betaald werk

Zo'n 55% van de inburgeringsplichtige statushouders doet de B1-leerroute. Dit is een inburgeringstraject voor taal en (vrijwilligers)werk. Inburgeringsplichtigen spreken en schrijven binnen maximaal 3 jaar de Nederlandse taal op niveau B1. We realiseren betere randvoorwaarden, zodat inburgeraars in de B1-leerroute hun taallessen kunnen combineren met betaald werk. Ook zetten we actief in op het vinden van deeltijdbanen, die met de inburgering gecombineerd kunnen worden. We verwachten dat deze maatregel zorgt voor versnelling van taalverwerving, het opdoen van sociale contacten en dat statushouders zich eerder onderdeel voelen van de Nederlandse samenleving. Hierdoor hoeven we minder uitkering te verstrekken.

Vroege start inburgering in AZC

We benutten de wachttijd in het AZC door statushouders die nog wachten op huisvesting al te laten starten met inburgeren. De wachttijd op een woning neemt toe (in onze gemeente ca. 6-14 maanden). Dit leidt tot 'de-activatie' van de statushouder. Als iemand al in het AZC met inburgeren kan starten, beheerst hij de taal beter als hij uiteindelijk een woning krijgt. Ook is er eerder ruimte in de persoonlijke situatie om te gaan werken, waardoor we minder uitkeringen hoeven te verstrekken. Het gaat hierbij om de huidige doelgroep statushouders die nu in een AZC verblijven.

Versterken vroegsignalering schulden

We voorkomen dat schuldenproblematiek te groot wordt, door nog actiever inwoners te benaderen en vroegtijdig schuldenproblematiek te (h)erkennen. Dit doen we in samenwerking met onze partners in het armoedenetwerk. We willen dat inwoners in groepsverband kunnen werken aan hun financiële vaardigheden. Conform de motie van uw raad zijn we in gesprek met schuldhulpmaatje, of zij dit, eventueel samen met onze andere partners, uit kunnen voeren. Om de effectiviteit van onze schulddienstverlening te vergroten, zullen we zowel verplichte als vrijwillige trainingen aanbieden. We willen meer vrijwilligers inzetten die inwoners met hun administratie helpen (schuldhulpmaatje) en zetten nog meer in op voorlichting en vroegsignalering, bijvoorbeeld op scholen. Deze maatregelen leveren uiteindelijk een besparing op in de schuldhulpverlening.

Door vroegtijdig hulp te bieden, kunnen kosten van budgetbeheer en bewindvoering worden voorkomen. Vroegsignalering van schulden voorkomt ernstige financiële problemen en bespaart kosten voor zowel individuen als de samenleving. Het helpt mensen hun financiële zelfredzaamheid te behouden en vermindert de druk op maatschappelijke voorzieningen. Bovendien leidt het tot snellere betalingen aan schuldeisers en voorkomt het psychische problemen. Vroegsignalering verbetert de algehele financiële gezondheid van burgers en draagt bij aan een stabielere samenleving.

Stopzetten VIR

De landelijke verwijzindex risicojongeren (VIR) brengt risicosignalen van hulpverleners over jongeren in beeld. Wij gebruiken de VIR niet, omdat wij de structuren goed in beeld hebben en de meldcode huiselijk geweld gebruiken. We spreken onder meer hulpverleners en scholen; we consulteren VeiligThuis en gaan eventueel naar de Raad van de Kinderbescherming. Bij een melding in de Verwijzindex moeten bovendien de jongere en de ouder(s) geïnformeerd worden wat een drempel opwerpt.

Overlegtafel met zorgaanbieders

We starten een lokale overlegtafel met zorgaanbieders (La Salle, Herlaerhof, 3O, Haans Kajo, GROEN). Hierin wordt complexe casuïstiek gezamenlijk besproken en bij gecontracteerde aanbieders geplaatst waardoor er minder niet gecontracteerd maatwerk nodig zal zijn. Deze maatregel leidt tot verbetering van de dienstverlening. Problemen worden sneller opgelost.

Minder crises door Erop Af Team

We vormen binnen Wegwijs een Erop Af Team met daarin experts op gebied van zorg, overlast en veiligheid. Dit team biedt ondersteuning aan medewerkers die deze casuïstiek lastig vinden. Het Erop Af Team kan deze complexe zaken effectiever afhandelen, waardoor escalatie voorkomen wordt. Ook ontstaat er bij andere consultants meer ruimte om meer regulier werk op te pakken. De maatregel leidt tot betere dienstverlening door onze wijkteams.

Inbesteding lichte ambulante hulpverlening jeugd en Wmo

Zoals is toegelicht onder autonome ontwikkelingen breiden we de ambulante hulpverlening door onze wijkteams voor jeugd en Wmo uit. Hierdoor kopen we minder hulpverlening en ondersteuning in bij onze gecontracteerde aanbieders. We kunnen de hulp effectief, sneller en dichtbij leveren, waardoor de tevredenheid bij onze inwoners ook zal toenemen.

Verhogen instaptarief regiotaxi

Het huidige tarief voor de Wmo Regiotaxi is € 1,12 (instaptarief) en € 0,194 per kilometer. In vergelijking met de regiotaxi van het openbaar vervoer is dat laag (€ 4,03 en 0,61). Voorgesteld wordt om het tarief te verhogen naar hoger bedrag. Hierbij geldt een uitzondering voor inwoners met een inkomen onder de 130% van de minimanorm, zij worden vrijgesteld. Deze maatregel heeft instemming nodig van de andere gemeenten in de regio. Dit voorstel is nog niet aan deze gemeenten gedaan.

Naast deze tariefsverhoging wordt binnen de regio sinds kort ingezet op de 'voor elkaar pas', dit om pashouders van de regiotaxi te verleiden om meer gebruik te laten maken van het OV, ervaring uit andere regio's is dat hier een inderdieneffect bij ontstaat.

Verplichten van WLZ-aanvraag bij begeleiding

Bij inwoners die zich bij ons melden voor een Wmo-voorziening (of een herindicatie) voor begeleiding bestaat soms het vermoeden dat zij in aanmerking kunnen komen voor een WLZ-indicatie. We gaan in deze situaties de mensen verplichten om hiervoor een aanvraag te doen. De aanvraag voor WLZ en Wmo lopen hierbij samen op. Pas na ontvangst van de WLZ-afwijzing kan de aanvraag om begeleiding beschikt worden en kan een langdurige beschikking worden afgegeven. Als de WLZ-aanvraag onredelijk lang duurt, wordt een kortdurende beschikking afgegeven. Een toekenning vanuit de WLZ betekent dat zorg vanuit de WLZ beter aansluit bij de behoeften van de inwoner dan de inzet vanuit de Wmo, ook al geeft dit soms een hogere eigen bijdrage voor de inwoner. Uiteraard blijven we in die gevallen waarin het nodig is, de ondersteuning (als overbrugging) bieden.

Deelmobiliteit inzetten en aanbieden cadeaubonnen individuele voorzieningen

We gaan meer inzetten op deelmobiliteit, in plaats van het verstrekken van individuele scootmobielen. Inwoners die behoefte hebben aan een scootmobiel, krijgen op een toegankelijke en flexibele manier de beschikking over een deel-scootmobiel; indien de omstandigheden dit toelaten. Met seniorenverenigingen doen we dit al enige tijd op kleinere schaal (met hoofdzakelijk rolstoelen) - er lopen al gesprekken om dit collectieve aanbod te verbreden. Inwoners die een "eigen" scootmobiel hebben maar deze mogelijk niet veel gebruiken zullen via een cadeaubonnenactie worden verleid om hun scootmobiel in te leveren en ook over te stappen naar deel-scootmobielen.

Strengere spelregels voor woonvoorzieningen

Bij woonvoorzieningen in het kader van de Wmo kan het zowel om grote woningaanpassingen gaan, als om het plaatsen van kleinere woonvoorzieningen. We stellen een samenhangend pakket aan aanpassingen van de regelingen voor. Hierbij gaat het om het invoeren van een drempelbedrag van € 15.000, waarboven we een verhuizing verplicht stellen, in plaats van een woningaanpassing te doen. Ten tweede vorderen we de overwaarde bij woningaanpassingen terug, als de woning binnen 10 jaar wordt verkocht. Daarnaast verklaren we voorzieningen sneller als algemeen gebruikelijk, waardoor ze niet langer onder de Wmo-verstrekingen vallen. Steeds meer zorgproducten zijn namelijk eenvoudig verkrijgbaar. Tenslotte wijzen we inwoners actief op bestaande leningen, zoals de blijverslening die hen kunnen helpen om langer thuis te blijven wonen. In combinatie met de hogere wettelijke eigen bijdrage die het rijk vanaf 2027 naar verwachting weer invoert, kan dit ertoe leiden dat mensen voorzieningen zelf bekostigen.

Meer inzetten op groepsbegeleiding

We stellen een normenkader voor de indicatiestelling bij begeleiding op. Op basis van dit normenkader verwijzen we meer cliënten naar groepsbegeleiding in plaats van individuele begeleiding. Door het verbinden van mensen bij wie er behoefte is aan het leren nemen van besluiten en het onderhouden van sociale contacten, kan er een emancipatorisch effect (mensen bedenken zelf oplossingen) ontstaan. Dit verhoogt de zelfredzaamheid en weerbaarheid en verkleint langdurig de afhankelijkheid van hulpverlening. Bij een succesvolle uitrol nemen de kosten af, terwijl de cliënten meer zelfredzaam worden en bovendien meer deel gaan uitmaken van een netwerk.

Thema 6: Stimuleren van ontwikkeling

Extra inzet op preventiemaatregelen Jeugd

Preventieve maatregelen helpen kinderen om gezond en veilig op te groeien. Door vroegtijdig preventie in te zetten kunnen problemen zoals schoolverzuim en depressie worden voorkomen of verminderd. Effectieve preventieve maatregelen kunnen tot een besparing leiden. Een samenhangend en doelgerichte preventieve aanpak vergroot de effectiviteit van de maatregelen en zorgt voor betere resultaten op de lange termijn. Hier wordt al een eerste start meegemaakt door preventie op te nemen als een leidend principe in de visie sociaal domein.

Het uitvoeringsprogramma, dat hieruit voortvloeit, is dus gestoeld op onder andere preventie en zorgt voor een samenhangende aanpak. Deze maatregel voorkomt (verergering van) problemen, verkleint gezondheidsverschillen en zorgt voor het beheersen van de zorgkosten. Het versterken van de sociale en pedagogische basis speelt hierin een grote rol. Bij het berekenen van de benodigde inzet en het te verwachten effect bij deze maatregel is gebruik gemaakt van ervaringscijfers uit andere gemeenten en onderzoeken.

Stand van zaken uitvoeringsprogramma

Hierna volgt een tabel waarin per activiteit uit het uitvoeringsprogramma staat wat de voortgang is. De activiteiten die op oranje of rood staan zijn verder toegelicht.

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 28 mei 2025	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Maatschappelijk werk																							
Raaijmakers	Evaluatie wijkteams (intern)								X						X							staat nu gepland voor Q2 2025	
Raaijmakers	Evaluatie wijkteams met externe partners								X						X							staat nu gepland voor Q2 2025	
Minderheden (vluchtelingen /statushouders)																							
Smid	Woonruimte vluchtelingen Oekraïne				X	X																	
Smid	Onderzoek en besluitvorming woonruimte statushouders				X	X	X															Afgerond, het onderwerp blijft echter actueel	
Smid	Onderzoek opvang vluchtelingen				X																	Afgerond, het onderwerp blijft echter actueel	
Jeugdzorg																							
Raaijmakers	Evaluatie Jeugdhulp Dichtbij					X																	
Raaijmakers	Pilot vechtscheidingen								X														
Raaijmakers	Subsidie-afspraken								X														
Wmo																							
Raaijmakers	Projectplan Langer zelfstandig thuis wonen					X																	
Raaijmakers	Notitie vergrijzing							X															
Inkomensvoorziening																							
Raaijmakers	Nieuw armoedebeleid waaronder werkende armen					X																	
Onderwijs																							
Raaijmakers	Vorbereiding De Bolster								X	X	X	X	X	X	X	X						Vorbereiding verloopt volgens planning, we zijn afhankelijk van de overall planning gebiedsontwikkeling HeideLust	
Raaijmakers	Strategie onderwijshuisvesting				X																		

Portefeuille- houder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 28 mei 2025	S.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Raaijmakers	Opstellen IHP								X	X	X	X	X	X	X	X	X					Opstellen van het IHP is in behandeling. Verwachting Q4 2025 aanbieden aan de raad.	
Raaijmakers	Start en oplevering uitbreiding de Fonkel								X	X	X	X											
Raaijmakers	Start en oplevering nieuwbouw Elde-college									X			X	X									

Financiële gevolgen

Autonome ontwikkelingen

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Meedoen					
Autonome en overige ontwikkelingen:					
• Jeugdzorg, budget zorg in natura (PxQ) incidenteel	-485,0				
• Jeugdzorg, budget maatwerk incidenteel	-265,0				
• Uitstel Herinvoering eigen bijdrage 2027 Wmo	247,1	-273,8			
• Kosten individuele vervoersmiddelen Wmo	-35,0	-35,0	-35,0	-35,0	-35,0
• Minimaondersteuning	15,8				
• Leerlingenvervoer	-60,0				
• Mutaties minder dan € 10.000	0,5	5,0	-1,5	0,5	0,5
Totaal Programma Meedoen	-581,6	-303,8	-36,5	-34,5	-34,5

Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma

De in het uitvoeringsprogramma opgenomen onderwerpen hebben voor dit programma de volgende gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Meedoen					
Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma:					
Majeure ontwikkelingen / Nieuw beleid					
• Structurele bijraming Jeugdzorg P*Q en maatwerk problematiek (autonoom)		-1.100,0	-1.000,0	-1.000,0	-1.000,0
Maatregelenpakket					
• Investeren in preventie (inzet MGD)		-527,0	-507,0	-487,0	-439,0
• Bezuinigingen bestaand beleid		924,0	1.234,0	1.519,0	1.785,0
• Extra inkomsten		17,0	17,0	17,0	17,0
Totaal Programma Meedoen	0,0	-686,0	-256,0	49,0	363,0

Programma Leefomgeving

Autonome ontwikkeling

Thema 7: Sint-Michielsgestel werkt aan een passend woningaanbod

Uitbreiding ambtelijke capaciteit voor woningbouwplannen

In 2024 is budget beschikbaar gesteld voor de uitbreiding van de formatie zodat woningbouwplannen sneller kunnen worden beoordeeld. Op dit moment zijn binnen MijnGemeenteDichtbij vier van de vijf vacatures ingevuld.

Evaluatie Toetsingskader

De evaluatie van het Toetsingskader woningbouwplannen en het doelgroepenbeleid zal eind Q2 worden opgeleverd, wat iets later is dan gepland.

Flexwoningen Venkant

Voor de tijdelijke woningen aan Venkant in Sint-Michielsgestel is subsidie aangevraagd uit de Stimuleringsregeling Flex- en Transformatiewoningen (SFT). Deze aanvraag is nog in behandeling en de beslissing verwachten we in de loop van het tweede kwartaal. Het maximaal uit te keren bedrag bedraagt per flexwoning € 14.000, dus voor 12 flexwoningen € 168.000.

Planvoorbereiding van tijdelijke woningen Heidelust

De gemeenteraad heeft op 21 december 2023 de ontwikkelvisie Theereheide voor de locaties Heidelust en Ericastraat bijgesteld naar aanleiding van ontwikkelingen in actuele maatschappelijke opgaven. Het aanleggen van ca. 50 tijdelijke woningen (30 jaar) in een landschapspark op Heidelust is een deelproject van de gebiedsontwikkeling Heidelust (deelgebied B).

Voor de planvoorbereiding van de tijdelijke woningen en de inpassing daarvan in het landschapspark, is een voorbereidingsbudget nodig van € 100.000 in 2025. Dit bedrag dekken we uit het budget van € 650.000, dat hiervoor geoormerkt is vanuit de reserve Toekomstige investeringen. De formele Bopa-aanvraag is gepland in het laatste kwartaal van 2025.

Planvoorbereiding bouw- en woonrijpmaken Heidelust

Voor de planvoorbereiding locatie school en tijdelijke woningen is een voorbereidingsbudget van € 250.000 nodig in 2025. Dit bedrag dekken we uit het budget van twee reserves. Voor een bedrag van € 125.000 uit het budget van € 650.000, dat hiervoor geoormerkt is vanuit de reserve Onderwijshuisvesting en voor een bedrag € 125.000 uit het budget van € 650.000, dat geoormerkt is vanuit de reserve Toekomstige investeringen. De planning is dat de planvoorbereiding ten aanzien van het bouw en woonrijp maken eind 2025 wordt afgerond.

Omgevingsplan Sint-Michielsgestel

In 2024 is abusievelijk in de Najaarsnota de korting van het Rijk op het project invoering Omgevingswet onjuist verwerkt. Wij stellen voor dit te corrigeren. Dit betekent dat we over de periode 2025 tot en met 2029 cumulatief € 166.500 uit de algemene middelen beschikbaar willen stellen voor het maken van het omgevingsplan (wettelijke taak).

Om tot een nieuw en actueel omgevingsplan voor de gemeente Sint-Michielsgestel te komen is een inventarisatie van de bestaande situatie nodig. Met name in het buitengebied is dat een omvangrijke en intensieve opgave. We verwachten mogelijk een aanpassing van de verdeling van het beschikbare budget over de jaren heen. In de Najaarsnota komen we hierop terug.

Leges Raadskamer Sint-Michielsgestel

Op basis van een gesloten koop-/ontwikkelovereenkomst (2019) betalen we in 2026 eenmalig leges terug.

Leges intaketafel

We stellen voor om de leges intaketafel structureel op te nemen, ad. € 12.000 per jaar.

Doorrekening formatie RO (Boxtel en Sint-Michielsgestel)

In de begroting 2025 hebben de beide gemeenten voor 7,5 fte (structureel € 750.000) aan formatie-uitbreiding van het team Ruimtelijke Ontwikkeling toegekend. Bij het vragen van de formatie is geen rekening gehouden met 10% overhead (voor ICT-voorzieningen, huisvesting enz.).

Thema 8: Sint-Michielsgestel zorgt voor een beter bewoonbaar buitengebied

Groen

Door areaaluitbreiding en het uitvoeren van veiligheidsmaatregelen en wettelijke opgaven in het bosbeheer is extra budget nodig. Dit kwantificeren we in de Najaarsnota.

Overheveling van Meerse plas onderhoudsgeld (€ 43.400) van economie/recreatie naar groenbeheer.

Grondzaken

De opbrengsten van de pacht zijn nog niet structureel verwerkt in de begroting. Voor 2026 en verder wordt het netto effect van circa € 17.500 structureel opgenomen. Daarnaast zijn er nog reststroken verkocht voor € 39.000.

Thema 9: Sint-Michielsgestel wordt verkeersveilig en bereikbaar

Wegen/Civiel

Voor groot onderhoud is door de hogere kosten en nieuwe aanbesteding van de opdrachten waarschijnlijk extra budget nodig. Na aanbesteding van het werk zal dit in de Najaarsnota gekwantificeerd worden.

Accommodatiebeleid

Sint-Michielsgestel heeft nu geen actueel accommodatiebeleid, dat kan dienen als fundament onder de vele vragen die spelen rond maatschappelijk vastgoed. Het doel is om tot een kaderstellend beleid te komen dat als paraplu functioneert voor projectplannen voor maatschappelijk vastgoed.

De kosten bedragen € 40.000. Voor € 10.000 is daarvoor dekking uit bestaand budget.

Energie

Vanaf 1 januari 2024 is het nieuwe energiecontract ingegaan, vanwege de verwachte kostenstijging is het budget naar boven bijgesteld. Energie wordt in het contract op prijs vastgeklemd voor een periode voor een zo gunstig mogelijke prijs. Voor afgelopen jaar is minder uitgegeven dan verwacht, het gaat om € 427.000. Voor 2025 gaat de prijs van de netwerkkosten (Enexis) stijgen, afhankelijk van de grootte van de aansluiting is dat gemiddeld voor elektra 16% en voor gas 14%. De leveringsprijs van gas en elektra zijn voor 2025 vastgeklemd. Ook zijn er drie sporthallen op het contract van de gemeente Sint-Michielsgestel bijgekomen. We stellen voor de begroting voor energielasten naar beneden bij te stellen met € 300.000 naar een begroot bedrag van € 707.800. In de verschillende programma's wordt dit financieel verwerkt.

Beekvlietboerderij

Voor onderzoeken wordt incidenteel € 50.000 beschikbaar gesteld. In de vergadering van 8 mei is een motie aangenomen aangaande de toekomst van de Beekvlietboerderij die nog moet worden verwerkt.

Ontwikkelingen en voortgang Uitvoeringsprogramma

ALGEMEEN

In het Programma Leefomgeving werken we stevig door aan de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente. Met de druk op de woningmarkt willen we versneld woningen kunnen bouwen. Het Programma Volkshuisvesting dat in 2023 werd vastgesteld, biedt hiervoor nog altijd een goede basis. Op 3 oktober 2024 stelde de gemeenteraad de Omgevingsvisie Sint-Michielsgestel vast. We maakten een start met het uitwerken van de rol van de raad bij programma's en de prioritering daarvan. De programma's hebben betrekking op alle beleidsterreinen van de fysieke leefomgeving, waarbij de gehele organisatie betrokken is. Het transitieplan voor het opstellen van een Omgevingsplan is vastgesteld. De uitwerking daarvan is gestart.

Met beleids- en beheerplannen zorgen we ervoor dat we bestaande kapitaalgoederen in de openbare ruimte, zoals wegen, groen, verkeer en riolering correct onderhouden en op tijd vervangen. Alle vervangingsinvesteringen gaan deel uitmaken van het Integraal Meerjarenprogramma Openbare Ruimte. Daarin maken we een doorkijk van vier jaar voor alle uit te voeren werken van alle vakdisciplines in de openbare ruimte, inclusief kostendekking en planning. Deze stuurinformatie is de basis voor het verbeterd planmatig en kostenefficiënter uitvoeren van alle vervangingsinvesteringprojecten in de openbare ruimte. Vanuit Vastgoed werken we hard aan het realiseren en onderhouden van voorzieningen die van essentieel belang zijn voor een prettige leefomgeving. Er is gestart met de voorbereiding om te komen tot een accommodatiebeleid dat kaders gaat geven hoe, en op basis van welke criteria, we invulling geven aan onze ambities. Daarnaast werken wij aan een plan van aanpak voor de verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed. Naar verwachting is dit plan van aanpak eind dit jaar gereed.

MAJEURE ONTWIKKELINGEN / NIEUW BELEID

Actualisatie prijsontwikkeling Wegenbeheerplan (conform raadsbesluit december)

Conform het raadsbesluit van december verhogen we structureel het budget voor het wegenbeheerplan met een bedrag van € 35.000. Dit ter compensatie van de actuele prijsontwikkelingen.

Actualisatie civieltechnische beheerplannen (nieuw beleid)

Op grond van het BBV zijn we verplicht om de beheerplannen te actualiseren voor een periode van vier jaar. We zijn momenteel bezig met de voorbereidingen voor een nieuw wegenbeheerprogramma. Door areaaluitbreiding en de huidige staat van wegen verwachten wij structureel hogere lasten. De eerste doorrekeningen wijzen ook in deze richting. De bedoeling is om in het 2e halfjaar dit jaar u een voorstel voor te leggen voor een nieuw beheerplan inclusief een daarbij behorend dekkingsvoorstel. Omdat we de eventuele extra lasten nu nog niet kennen nemen we voor dit onderwerp nu een Pm-raming op.

Reductie raming inkomsten uit anterieure overeenkomsten

We stellen voor om de opbrengst van anterieure overeenkomst structureel voor een bedrag van € 100.000 te verlagen omdat deze niet zijn te realiseren.

Investerings Integraal Meerjarenprogramma Openbare Ruimte (IMOR)

Vanaf 2029 verhogen we het budget voor IMOR structureel met een bedrag van jaarlijks € 612.500 waardoor we in de exploitatie een structurele verhoging krijgen aan kapitaallasten, ad. € 35.000.

Verduurzaming vastgoed

De komende jaren staan we voor een grote verduurzamingsopgave van ons gemeentelijk vastgoed. Op basis van een (globale) berekening betekent dit voor het tijdvak 2028 tot en met 2031 een investering van ca. € 1.500.000 miljoen per jaar. Dit komt overeen met extra afschrijvingslasten van € 100.000 per jaar, zodat aan het eind van de periode (2031) de extra afschrijvingslasten € 400.000 bedragen. De energiebesparing die dit naar verwachting oplevert loopt in de planperiode op tot € 50.000. Wij stellen voor om deze bedragen in de meerjarenbegroting op te nemen.

Wortelopdruk in verharding (veroorzaakt schades)

Doordat de schade door wortelopdruk, mede door de leeftijd van de bomen, oploopt is structureel extra budget voor klein onderhoud nodig van € 100.000 per jaar.

Nieuw Integraal huisvestingsplan (IHP)

Het integraal huisvestingsplan (IHP) voorziet in de nabije toekomst in forse investeringen in onze scholen. Jaarlijks storten we al een bedrag in de reserve Onderwijshuisvesting. De vraag is of deze jaarlijkse stortingen toereikend zijn om alle investeringsuitgaven uit te kunnen dekken.

Wij stellen daarom om vanaf 2029 structureel een extra storting in de reserve Onderwijshuisvesting te doen van € 300.000.

MAATREGELENPAKKET

Verhogen leges

Op dit moment bestaat er naar verwachting ruimte om binnen de regels van kostendekkendheid de leges te verhogen met minimaal 10%. De inschatting van de extra opbrengsten is gebaseerd op het huidige volume aan bouw- en milieuvergunningen. Mocht dit in de toekomst dalen dan zijn de meeropbrengsten uiteraard lager. In 2026 wordt een onderzoek kostendekkendheid gestart. Wanneer daaruit onverhoopt blijkt dat er geen verhogingsruimte bestaat valt deze besparing weg.

Verlengen afschrijvingstermijn flexwoningen

Op dit moment houden we in onze begroting rekening met een gemiddelde levensduur van flexwoningen van 15 jaar en met verplaatsingskosten. We zien nu dat we voor een groot aantal van de geplande flexwoningen een termijn van 30 jaar realistischer is, waarbij ook verplaatsing niet meer aan de orde is. Dit levert een kostenbesparing op van € 25.100 per jaar.

Deze maatregel heeft geen effect naar de toekomst. Het betreft een administratieve ingreep.

Stand van zaken uitvoeringsprogramma

Hierna volgt een tabel waarin per activiteit uit het uitvoeringsprogramma staat wat de voortgang is. De activiteiten die op oranje of rood staan zijn verder toegelicht.

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 28 mei 2025	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Verkeersmaatregelen																							
Geldens	Aanpak verkeers-knelpunten				X		X					X											
Geldens	Start participatie visie Den Dungen					X																	
Geldens	Visie Den Dungen raadsbesluit (input Mobiliteitsplan)							X	X														
Geldens	Start Mobiliteitsplan							X		X	X											Is programma duurzaam mobiliteit	
Geldens	Onderzoek 50-30-fiets (input Mobiliteitsplan)										X											In het mobiliteitsplan stellen we voor de snelheden op de hoofdwegenstructuur waar mogelijk ook terug te brengen naar 30km/uur. Dat leidt tot verbetering verkeersveiligheid.	
Geldens	Onderzoek kernen 30km/u (input Mobiliteitsplan)										X		X										
Geldens	Mobiliteitsplan raadsbesluit										X	X										Door raad vastgesteld	
Geldens	Gedurende het jaar behandelen we meldingen, wensen en verzoeken die gaan over verkeersveiligheid en het functioneel gebruik van de openbare ruimte.																						
Volkshuisvesting																							
Goossens	Opstellen Woonzorgvisie				X	X																	
Goossens	Besluitvorming Woonzorgvisie						X	X															
Goossens	Raadsbesluit tijdelijke woningen 10>15 jaar				X																		
Goossens	Pilot tijdelijke woningen				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 28 mei 2025	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Goossens	Opstellen beleid en besluitvorming woningsplitsing/starterswoningen achtertuin					X	X	X	X	X	X												
Goossens	Onderzoek inbreiding							X	X	X	X												
Goossens	Onderzoek locaties tijdelijke woningen							X	X	X	X												
Goossens	Beleid woningen eigen inwoners									X	X	X											
Geldens	Opstellen CPO-leidraad										X												
Ruimtelijke ontwikkeling																							
Geldens	RO nieuwbouw				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Geldens	Tijdelijke formatie openbare ruimte voor realisering ruimtelijke projecten									X	X	X	X	X	X	X	X					Voor de realisatie van de ruimtelijke plannen va de woningbouwopgave zijn extra middelen opgenomen voor civieltechnische projectleiders openbare ruimte.	
Groenbeheer																							
Goossens	Opstellen en besluitvorming natuur- en land-schapsbeleid					X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X						
Goossens	Uitvoering Natuur- en land-schapsbeleid									X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
Geldens	Meerjareninvesteringsplanning groenvoorzieningen												X										
Omgevingsvisie (opvolger Ziener 2025)																							
Raaijmakers	Afronding fase 2 Ambitiedocument				X																		
Raaijmakers	Fase 3 Bouwen					X	X	X	X														
Raaijmakers	Fase 4 Oplevering Omgevingsvisie									X	X												
Raaijmakers	Fase 4 Besluitvorming in raad											X											

Financiële gevolgen

Autonome ontwikkelingen

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Leefomgeving					
Autonome en overige ontwikkelingen:					
• Restitutie leges Raadskamer		-63,0			
• Projectbudget omgevingsplan	-22,8	-27,6	-33,0	-38,6	-44,5
• Leges intaketafel	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
• Formatie RO (aanvulling te weinig overgedragen budget)	-34,0	-37,6	-37,6	-37,6	-37,6
• Opstellen accommodatiebeleid	-30,0				
• Energietarieven openbare verlichting	68,1	68,1	68,1	68,1	68,1
• Verkoop percelen	39,0				
• Indexering huren vastgoed	-16,2	-16,2	-16,2	-16,2	-16,2
• Pachtopbrengst	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5
• Beekvlietboerderij onderzoeken	-50,0				
• Maaien gazons nieuwe aanbesteding	-28,0	-28,0	-28,0	-28,0	-28,0
• Aframen parkeerbeheer	15,0				
• Mutaties minder dan € 10.000	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Totaal Programma Leefomgeving	-26,3	-71,7	-14,1	-19,7	-25,6

Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma

De in het uitvoeringsprogramma opgenomen onderwerpen hebben voor dit programma de volgende gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Leefomgeving					
Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma:					
Majeure ontwikkelingen / Nieuw beleid					
• Actualisatie prijsontwikkeling Wegenbeheerplan (cf. raadsbesluit)		-35,0	-35,0	-35,0	-35,0
• Actualisatie civieltechnische beheerplannen (nieuw beleid)		Pm	Pm	Pm	Pm
• Reductie raming inkomsten uit anterieure overeenkomsten		-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
• Investerings IMOR (€ 612.500 jaarlijks)					-35,0
• Verduurzaming vastgoed				25,0	-50,0
• Wortelopdruk in verharding (veroorzaakt schades)		-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
• Nieuw Integraal huisvestingsplan (IHP)					-300,0
Maatregelenpakket					
• Verhogen leges		60,0	60,0	60,0	60,0
• Verlengen afschrijvingstermijn flexwoningen		25,1	25,1	25,1	25,1
Totaal Programma Leefomgeving	0,0	-149,9	-149,9	-124,9	-534,9

Programma Ontspanning en Economie

Autonome ontwikkelingen

Thema 10: Goede Maatschappelijke Voorzieningen

Projectleider werkbudget voor aanbesteding beheer binnensport

Voor het project aanbesteding beheer binnensport is in 2024 een budget van € 67.000 beschikbaar gesteld, waarvan € 48.000 valt in 2025. Dat is de reden dat dit bedrag in deze Voorjaarsnota wordt verwerkt. Het project richt zich op het structureel waarborgen van toegang, schoonmaak, rooster- en planningsbeheer, administratie, facturatie, toezicht op gebruik en klein dagelijks onderhoud van de sporthal, sportzalen en gymzalen die onder gemeentelijk beheer vallen. Deze kosten worden gedekt vanuit de algemene middelen.

Vooruitlopend op het besluit van de gemeenteraad is tot uitvoering overgegaan. De middelen zijn overgedragen naar MijnGemeenteDichtbij.

Renovatie velden SC Den Dungen

We zijn gestart met het uitvoeren van het groot onderhoud en renovaties aan voetbalveld 1 en 2 van SC Den Dungen en het noodzakelijk groot onderhoud aan het korfbalveld van SC Den Dungen in 2025. We vragen u het benodigde krediet ter hoogte van € 860.000 te voteren. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten zijn vanaf 2027 voorzien in de begroting. We stellen voor het tekort aan kapitaallasten in 2025 en 2026 incidenteel te dekken uit de algemene middelen. Daarnaast stellen we voor om uit de algemene middelen € 180.000 incidenteel beschikbaar te stellen voor groot onderhoud aan voetbalveld 1 en 2 en de noodzakelijke aanpassingen aan het korfbalveld van SC Den Dungen.

Vooruitlopend op het besluit van de gemeenteraad is tot uitvoering overgegaan.

Correctie onttrekking voor kapitaallasten sportaccommodaties (MHC De Dommel)

In de begroting zijn bedragen onttrokken aan de reserve Afschrijvingslast lopende investeringen waar nog geen daadwerkelijke investering als last tegenover staat. We stellen voor dit te herstellen en in 2025 een eenmalige last te nemen van € 28.000 en in 2026 een eenmalige last van € 46.000.

Kunst

Het Cortentstalen kunstwerk Décors heeft ruim dertig jaar in het centrum van Berlicum gestaan ter hoogte van Den Durpsherd. Vanaf 2021 ligt het in de opslag voor herbestemming binnen de gemeente Sint-Michielsgestel. We stellen voor om het begrote bedrag voor herplaatsing kunstwerk Décors van € 30.000 te onttrekken uit de Reserve Cultuurzaken.

Ontwikkelingen en voortgang Uitvoeringsprogramma

ALGEMEEN

De ondernemersfondsen (opgericht vanuit de reclamebelasting) in Sint-Michielsgestel, Gemonde en Berlicum functioneren goed. De afgelopen twee jaar vormden de eerste jaren van beide fondsen. Vooral in het eerste jaar waren er veel opstartproblemen en uitdagingen, onder andere veroorzaakt door de onzekerheid over de deelname van Gemonde en de manier waarop deze deelname georganiseerd kon worden. Desondanks zijn er in deze periode al mooie acties ondernomen en is er inmiddels een stevig en betrokken bestuur gevormd, dat zich met veel inzet richt op het versterken van het ondernemersklimaat in Sint-Michielsgestel, Gemonde en Berlicum. In Berlicum is daarnaast inmiddels een eerste contact opgebouwd met vastgoedeigenaren om hen te betrekken bij initiatieven en om ook hun bijdrage te realiseren. Voor Sint-Michielsgestel en Gemonde was het in deze opstartfase nog te vroeg om vastgoedeigenaren actief te betrekken, maar dit krijgt meer aandacht wanneer de nieuwbouw in het centrum van Sint-Michielsgestel is voltooid.

De Provincie Noord-Brabant heeft € 3,3 miljoen ontvangen (SPUK-gelden) vanuit het Rijk om bedrijventerreinen duurzaam en klaar voor de toekomst te maken. Vanuit dit budget heeft onze gemeente een adviseur toegewezen gekregen die dit jaar 2 uur per week per bedrijventerrein ('t Schild, Venkant en De Ploeg) tot haar beschikking heeft om de organisatiegraad te verhogen en op te halen welke behoefte men heeft ten aanzien van de verduurzaming. Zij trekt hierin samen op met de accountmanager bedrijven van de gemeente.

In de zomer van 2025 zal de vernieuwbouw van VV Irene worden opgeleverd, de vernieuwbouw van BMC start in juli. Daarnaast zullen de kunstgrasvelden bij SC Den Dungen worden gerenoveerd in de zomer van 2025. In de loop van 2025 wordt er een presentatie gegeven aan de raad over de stand van zaken rondom sporthal De Run.

MAJEURE ONTWIKKELINGEN / NIEUW BELEID

Uitvoering motie Litserborg

In navolging van de motie vragen we uw raad om netto € 20.500 structureel op te nemen in de begroting voor het oplossen van de situatie tussen de Bieb en Litserborg in Den Dungen. Met dit bedrag kunnen we de indirecte subsidiëring vanuit stichting Litserborg aan bibliotheek Den Dungen beëindigen, waarbij we rekening houden met het tevens rechtzetten van de huidige situatie waarbij de gemeente de energierekening voor Litserborg betaald.

Met het interim-bestuur van Litserborg is aanvullend op de vragen uit de motie, onderzoek gedaan naar de bedrijfsvoering en de maatregelen die Litserborg kan nemen om te komen tot een structureel gezonde bedrijfsvoering. Inmiddels zijn er aanpassingen gedaan die leiden tot een sluitende exploitatie, zonder hierbij afbreuk te doen aan de maatschappelijke rol die het gemeenschapshuis in Den Dungen vervult. In combinatie met de gevraagde extra bijdrage is er voor een nieuw bestuur, Litserborg als geheel en Bieb Den Dungen zo een solide basis voor een mooie gezamenlijke toekomst.

MAATREGELENPAKKET

Verlagen werkbudget economie en toerisme

Voorgesteld wordt om het werkbudget van € 99.500 met € 15.000 te verlagen. Dit budget is onder andere bedoeld voor de bijdrage aan het Centrummanagement, de website GOED, regionale samenwerking, het onderhoud van fiets- en wandelnetwerk en ondersteuning van ondernemersinitiatieven.

Verlaging van het budget zal onder andere tot gevolg hebben dat de bijdrage aan het Centrummanagement zal worden verlaagd en onderhoud aan het fiets- en wandelnetwerk tot een minimum wordt teruggebracht.

Stand van zaken uitvoeringsprogramma

Hierna volgt een tabel waarin per activiteit uit het uitvoeringsprogramma staat wat de voortgang is. De activiteiten die op oranje of rood staan zijn verder toegelicht.

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 28 mei 2025	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Economische aangelegenheden																							
Van Druenen	Start gesprek vitaliteit bedrijventerreinen								X	X	X	X	X									Gesprekken zijn gevoerd	
Van Druenen	Uitvoering en koppeling Gezond genieten								X	X	X	X	X			X						Website in afrondende fase	
Van Druenen	Evaluatie centrummanagement													ntb								Evaluatie is geweest. voornemens om in 2026 af te ronden	
Recreatieve voorzieningen																							
Van Druenen	Uitwerking Gezond genieten								X	X	X	X	X									Website in afrondende fase	
Van Druenen	Start uitvoering visie Gezond genieten: Realisatie website								X	X	X	X	X									Website in afrondende fase	
Van Druenen	Project aanlegsteiger en bootjes							X	X	X	X	X	X	X							X		
Maatschappelijke voorzieningen																							
Van Druenen	Nulmeting gemeenschapshuizen								X	X	X											Nulmeting heeft plaatsgevonden. De uitkomsten van deze nulmeting worden meegenomen in het nog op te stellen accommodatiebeleid (schatting oplevering Q4 2025)	
Van Druenen	Opstellen en besluitvorming uitvoeringsplan									X	X	X	X	X	X	X							
Van Druenen	Uitvoering												X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Kunst																							
Van Druenen	Koppelen aan toeristische visie (idem voor uitvoering)								X	X	X	X	X										
Sport																							
Van Druenen	Onderzoek haalbaarheid sportakkoord					X	X	X															

Portefeuille- houder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 28 mei 2025	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Van Druenen	Voorbereiding accommodatie BMC					X	X	X	X	X	X	X	X										
Van Druenen	Voorbereiden accommodatie Irene					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X							
Monumentenzorg en Oudheidkunde																							
Raaijmakers	Opstellen beheerplan en ontwikkelvisie Seldensate				X	X	X	X	X								X					Oplevering Q4	
Raaijmakers	Opleveren project linie 1629					X					X											In 2024 namen we deel aan het project	
Nieuwe onderwerpen																							
Van Druenen	Accommodatiebeleid																X						
Van Druenen	Evenementenbeleid										X	X	X									Vertraagd	
Van Druenen	Sporthal De Run															X	X	X	X	X			
Van Druenen	Cultuurakkoord										X	X	X										
Van Druenen	Huisvesting gemeentehuis/Meander (raadzaal, bibliotheek, publieksbalies etc.).											X	X	X	X	X	X						
Van Druenen	Nieuwe plek kermis 2025												X	X								Varianten zijn bestuurlijk voorgelegd	
Raaijmakers	Erfgoedbeleid																					Door de grote evenementen in 2024 en de wisseling en uitval van personeel is in 2024 nog niet gestart met een nieuw erfgoedbeleid	

Financiële gevolgen

Autonome ontwikkelingen

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Ontspanning en Economie					
Autonome en overige ontwikkelingen:					
• Projectleider binnensport + werkbudget	-48,0				
• Renovatieveld SC Den Dungen	-269,2	-97,1			
• MHC De Dommel	-28,0	-46,0			
• Energietarieven recreatieve voorzieningen	33,0	33,0	33,0	33,0	33,0
• Energietarieven maatschappelijke voorzieningen	46,6	46,6	46,6	46,6	46,6
• Mutaties minder dan € 10.000	-5,9	-5,9	-5,9	-5,9	-5,9
Totaal Programma Ontspanning en Economie	-271,4	-69,4	73,8	73,8	73,8

Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma

De in het uitvoeringsprogramma opgenomen onderwerpen hebben voor dit programma de volgende gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Ontspanning en Economie					
Majeure ontwikkelingen / Nieuw beleid					
• Uitvoering motie Litserborg		-20,5	-20,5	-20,5	-20,5
Maatregelenpakket					
• Verlagen werkbudget economie en toerisme		15,0	15,0	15,0	15,0
Totaal Programma Ontspanning en Economie	0,0	-5,5	-5,5	-5,5	-5,5

Programma Ruimtegevend bestuur

Autonome ontwikkelingen

Thema 12: Sint-Michielsgestel heeft een kwalitatief goed bestuur

Capaciteit bestuurssecretariaat

Het bestuurssecretariaat heeft de afgelopen jaren steeds meer taken gekregen. Om deze extra taken op te vangen en de werkdruk binnen het bestuurssecretariaat acceptabel te houden, wordt er al enkele jaren relatief duur personeel ingehuurd. Momenteel vindt er een onderzoek plaats binnen het bestuurssecretariaat met als doel een toekomstbestendig bestuurssecretariaat te creëren. Dit onderzoek richt zich niet alleen op mogelijke efficiencyverbeteringen, maar ook op het capaciteitsvraagstuk. Om de continuïteit en kwaliteit van het bestuurssecretariaat voor nu eerst in 2025 te waarborgen, is er € 65.000 aan incidentele middelen nodig.

Kwijtscheldingen

Vanaf 2025 is de vermogensnorm verhoogd, inkomensnorm gepensioneerden verhoogd, worden kosten kinderopvang aangemerkt als uitgaven en wordt de regeling opengesteld voor ondernemers. Het is vooralsnog onbekend wat deze wijziging voor financiële gevolgen heeft voor het totaal aan kwijtscheldingen. We monitoren dit en komen hier indien nodig op terug bij de Najaarsnota.

Migratie applicaties naar SaaS

Naar aanleiding van het in de zomer van 2024 uitgevoerde onderzoek is eind 2024 een budget indicatie van de migratie kosten aangegeven. Deze budget indicatie wijkt sterk negatief af van de eerdere inschatting. De eenmalige kosten voor migratie (Financiën, Burgerzaken, Key2Datadistributie, Suite4Sociaal en Belastingen) zijn geoffreerd op € 400.000. De migraties gaan in 2025 plaatsvinden. Deze kosten kunnen niet uit de reserves worden gefinancierd. De kosten worden volgens de verdeelsleutel aan de gemeentes doorbelast.

Datagedreven werken

In 2024 is een aantal projecten gestart, ondermeer bij Sociaal, die ons meer inzicht en kennis moeten brengen op het gebied van inwoner gericht werken met data. We hebben dit traject laten ondersteunen door een externe trainee. Om verder door te bouwen aan het datagericht werken is hiervoor een (virtueel) team samengesteld. Om dit team te faciliteren willen we hiervoor een trainee inzetten. De kosten hiervan zijn € 100.000. De kosten worden volgens de verdeelsleutel aan de gemeentes doorbelast.

Vergoedingen commissie- en steunfractieleden (aanpassing rechtspositie)

Conform het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers hebben commissieleden recht op een vergoeding per bijgewoonde vergadering. Deze wetgeving en de daarbij behorende financiële consequenties waren nog niet verwerkt in de begroting. De kosten hiervoor worden ingeschat op € 10.000 per jaar. Deze kosten dekken we uit de algemene middelen.

Samenwerking Buk (Polen)

Het werkbudget voor de samenwerking met onze zustergemeente Buk (Polen) is door wisseling van onze burgemeester in 2024 niet gebruikt. In oktober 2025 staat er een bezoek gepland voor het 35-jarige samenwerkingsjubileum met onze zustergemeente. De beoogde evaluatie vindt door genoemde ontwikkelingen later plaats. Daarom wordt er ook in 2026 een incidenteel werkbudget van € 10.000 gevraagd.

Rente schatkistbankieren en kortlopende rente 2025

In de jaarrekening 2024 is een aanvullend voordelig resultaat ontstaan op de renteopbrengst schatkistbankieren (verplicht afkomen overtollig banksaldo als uitzetting bij het Rijk). Naar verwachting kunnen we in de komende jaren ook uitgaan van een aflopende aanvullende renteopbrengst. Voor 2025 schatten we dit voordeel in op € 40.000. Gelet op onze financieringsbehoefte vanwege aankomende investeringen zal ons banksaldo dalen en is er vanaf 2029 geen sprake meer van een renteopbrengst.

Vanwege de liquiditeitspositie kan daarnaast incidenteel een bedrag van € 50.000 vrijvallen vanwege kortlopende rentekosten 2025.

Kadernota 2026 MGD

Op 16 april 2025 heeft het Algemeen bestuur van MGD de Kadernota 2026 vastgesteld. In deze kadernota zijn onder andere de volgende ontwikkelingen meegenomen:

- Actualisatie salarisbegroting waarbij de salariskosten neerwaarts zijn bijgesteld op basis van de resultaten vanuit de jaarrekening 2024;
- Oplossing geconstateerde personele knelpunten door verhoging formatie op de bedoelde onderdelen;
- Inzet op data management, versaaing (applicaties in de cloud) en Artificial Intelligence (AI).

Per saldo leidt deze kadernota er toe dat onze bijdragen voor de jaren 2026, 2027 en 2028 verhoogd worden en dat de bijdragen voor 2025 en 2029 verlaagd worden.

Thema 13: Sint-Michielsgestel is veilig

Veiligheidshuis indexatie

We verwachten dat de bijdrage aan het Zorg en Veiligheidshuis wordt verhoogd. Enerzijds vanwege extra taken en anderzijds vanwege prijsindexering. We komen hier indien nodig op terug bij de Najaarsnota.

Dierentehuis Den Bosch

Vanwege stijgende vaste lasten heeft het Dierentehuis 's-Hertogenbosch verzocht om een verhoging van de inwonersafhankelijke vergoeding van € 0,60 naar € 1,31.

Deze verhoging is noodzakelijk vanwege onvermijdelijke en autonome ontwikkelingen. De voorgestelde vergoeding is in lijn met andere opvangvergoedingen in de regio.

Vanaf 2025 dekken we het extra benodigde budget van € 22.000 uit de stelpost indexering.

Voorbereiding inrichting en indeling Gemeentehuis/Meander

De voorzieningen van de Raad en Burgerzaken zijn gevestigd op de begane grond van de Meander. We zien daarbij een aantal uitdagingen, namelijk dat de inrichting en de indeling van de publieksfunctie van Burgerzaken onvoldoende privacy en veiligheid biedt voor inwoners en medewerkers. Dit vormt een urgente aanleiding om te starten met de voorbereidingen voor de herinrichting van de begane grond. Aanvullend kent het gebruik van Raadzaal en de wijze van vergaderen nog een aantal verbeterpunten. Deze vraagstukken zijn ondergebracht in het project Samenwerken in Meander. Vanuit dit project kijken we mee naar hoe de huisvesting hierop moet worden aangepast. Om te zorgen dat wij de voorbereiding van de herinrichting en indeling van de Meander kunnen starten, hebben we de inzet van verschillende specialisten en architect nodig. Hiervoor vragen wij een voorbereidingsbudget van € 250.000 aan. Om een aantal kleine aanpassingen ('laaghangend fruit'), uit te voeren, vragen wij een budget van € 20.000 aan.

Deze bedragen brengen we ten laste van de voorgenomen investering van € 2 miljoen. Omdat dit budget pas vanaf 2028 beschikbaar is, moeten we incidenteel in 2026 en 2027 budget voor kapitaallasten opnemen in de begroting. Het gaat hierbij om een bedrag van jaarlijks € 10.000 en dit bedrag komt in deze jaren ten laste van de algemene middelen. Voor 2025 zijn er nog geen afschrijvingslasten.

Diverse financieel technische ontwikkelingen

Decembercirculaire 2024 Gemeentefonds

Eind vorig jaar is de decembercirculaire 2024 gepubliceerd. Op basis van deze circulaire is onze algemene uitkering voor de jaren vanaf 2024 aangepast. De gevolgen voor 2024 zijn meegenomen met de jaarrekening 2024. De gevolgen vanaf 2025 verwerken we met deze rapportage. De accresraming is structureel aangepast als correctie op de septembercirculaire, waarvan een deel bestemd is voor onze stelpost prijsindexering. Per saldo geeft deze circulaire een beperkt structureel voordelig effect.

Meicirculaire 2025 Gemeentefonds

Op 28 mei 2025 is de meicirculaire 2025 gepubliceerd. Met deze circulaire zijn we geïnformeerd over de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor 2025 en verder. De algemene uitkering is vrij besteedbaar voor gemeenten.

De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- structurele demping terugval gemeentefonds; de terugval gemeentefonds was € 2,4 miljard waarvan nu € 400 miljoen beschikbaar komt; het ravijn wordt hiermee beperkt tot € 2 miljard;
- jeugdzorg; het Rijk komt met structureel € 400 miljoen en compenseert de gemeenten in 2026 en 2027 incidenteel met bijna € 500 miljoen; echter door de Hervormingsagenda jeugd en de invoering van eigen bijdrage Jeugdzorg vanaf 2028 is er in structurele zin sprake van een negatieve ontwikkeling;
- bijstelling loon, prijs en volume accres; structurele oplopende bijvoeging gemeentefonds naar ruim € 500 miljoen.

Zoals eerder via de Raadsinformatiebrief (RIB) d.d. 29 april 2025 is toegelicht leidt de doorrekening van de Voorjaarsnota 2025 Rijk tot een verbetering van het begrotingsbeeld.

De doorrekening van de meicirculaire bevestigt dit beeld, waarbij er een aanvullend (beperkt) netto resultaat ontstaat. Inclusief de Voorjaarsnota Rijk geeft deze circulaire het volgende resultaat:

Meicirculaire 2025 (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
In begroting rekening gehouden met	53.204,3	53.380,0	52.420,8	54.022,8	55.434,7	57.081,6
Berekend op basis van meicirculaire 2025	53.175,9	54.930,3	55.783,2	56.963,1	56.942,8	58.765,5
Per saldo mutaties	-28,4	1.550,3	3.362,4	2.940,3	1.508,1	1.683,9
Samenvattende mutaties:						
• Accres, uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis	-28,4	640,6	923,7	875,6	776,4	908,8
• Taakmutaties		350,1	2.122,5	1.754,0	436,8	484,0
• Integratie en decentralisatie-uitkeringen		559,6	316,2	310,7	294,9	291,1
Per saldo mutaties	-28,4	1.550,3	3.362,4	2.940,3	1.508,1	1.683,9
af:						
• Te oormerken taakmutaties		14,7	287,6			
• Te oormerken integratie en decentralisatie-uitkeringen		559,6	316,2	310,7	294,9	291,1
Netto effect circulaire	-28,4	976,0	2.758,6	2.629,6	1.213,2	1.392,8
	negatief	positief	positief	positief	positief	positief

Het resultaat van de circulaire is meer positief dan eerder berekend op basis van de Voorjaarsnota Rijk (RIB 29-04-2025). Structureel is dit een bedrag van € 238.800.

Meicirculaire 2025 (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Netto effect circulaire	-28,4	976,0	2.758,6	2.629,6	1.213,2	1.392,8
Doorrekening Voorjaarsnota gaf het volgende effect		808,0	2.476,0	2.452,0	1.053,0	1.154,0
Aanvullend netto resultaat	-28,4	168,0	282,6	177,6	160,2	238,8

Een uitgebreide toelichting op de doorrekening van de meicirculaire voor onze gemeente is opgenomen in bijlage 1 van deze Voorjaarsnota 2025.

Conclusie is dat we voor de jaren 2026 en 2027 extra financiële ruimte krijgen, maar dat we een terugval zien vanaf 2028. De compensatie die we krijgen voor de kostenstijgingen van lonen en prijzen is nodig om de ontwikkeling op dit punt op te vangen.

De ontwikkeling inzake Jeugdzorg blijft zorgwekkend. Net zoals vele andere gemeenten zien we een toename van de jeugdzorgkosten. In de Najaarsnota hebben we hier ook melding van gemaakt en deze trend zien we opnieuw in onze jaarrekening 2024. Dit leidt er toe dat we in structurele zin deze budgetten moeten gaan bijstellen. Het Rijk komt weliswaar met extra financiële ruimte en maatregelen zoals de hervormingsagenda en de invoering van eigen bijdrage Jeugdzorg. Met deze maatregelen beoogt het Rijk om de kosten bij de gemeenten terug te brengen. Immers met minder taken zijn er minder kosten en met de eigen bijdragen is er dekking voor een deel van de uitgaven. Het is echter niet zeker of deze maatregelen wel gaan leiden tot het beoogde effect.

Actualisatie stelpost prijsindexering

De budgetten in onze begroting worden jaarlijks aangepast op basis van de verwachte ontwikkeling van de inflatie. De inschatting van de inflatie baseren we op het percentage zoals meegenomen in de septembercirculaire van het afgelopen jaar ('netto materiële overheidsconsumptie'). Wij nemen deze geprognosticeerde inflatie over voor de eerste twee jaren (2025: 2,7% en 2026: 2,2%). De opvolgende jaren baseren wij op het 20 jaar gemiddelde percentage (2%), waarmee wij stabiliteit ontwikkelen binnen onze financiën. Per saldo moet hiervoor de stelpost prijsindexering voor alle jaren worden aangevuld.

Inflatiecorrectie tarieven

De tarieven voor belastingen en heffingen die we in rekening brengen bij onze inwoners worden voor de begroting jaarlijks trendmatig verhoogd op basis van een gewogen gemiddelde van de verwachte kostenstijgingen voor salarissen en budgetten.

Doorrekening staat van activa

Op basis van de geactualiseerde meerjarig begrote investeringen is de staat van activa (rente en afschrijving) geactualiseerd. Omdat via de jaarrekening enkele investeringen zijn doorgezet naar 2025 levert deze doorrekening in de eerste jaren een aflopend voordelig effect op.

Begrotingssaldo 2025 aanvullen tot saldo van € 0

Voor aanvang van deze Voorjaarsnota hadden we voor 2025 een begrotingssaldo van € 934.900 negatief. Aan autonome ontwikkelingen en overige mutaties 2025 stijgt dit negatieve begrotingssaldo naar een bedrag van € 1.170.700. Omdat een negatief begrotingssaldo niet is toegestaan, stellen we voor dit tekort te dekken vanuit de Algemene reserve. Hiermee komt het begrotingssaldo 2025 uit op een saldo van € 0.

Ontwikkelingen en voortgang Uitvoeringsprogramma

MAJEURE ONTWIKKELINGEN / NIEUW BELEID

Tijdelijk boekhoudkundig voordeel projectmedewerkers MGD

In 2025 is door projectmedewerkers van MGD gestart met urenregistratie. Hierdoor is het mogelijk geworden om de kosten van medewerkers die aan investeringsprojecten werken te activeren op de balans. Hierdoor komen deze kosten geleidelijk (over de duur van de afschrijvingsperiode) ten laste van het jaarresultaat in plaats van in één keer. Voor de komende jaren leidt dit tot een financieel voordeel. Omdat de afschrijvingslasten in de loop der tijd toenemen is dit voordeel slechts tijdelijk. Overigens is de belangrijkste reden van urenregistratie dat de kosten van MGD zuiverder kunnen worden verdeeld over exploitatie en investeringen en over de twee deelnemende gemeenten.

Bestuurssecretariaat

In de Kadernota 2025 is aan beide gemeenten structurele personeelsuitbreiding gevraagd voor het bestuurssecretariaat van in totaal 1 fte. Dit naar aanleiding van een intern onderzoek naar de capaciteit waaruit blijkt dat uitbreiding zeer noodzakelijk is. Sint-Michielsgestel heeft hier destijds niet voor gekozen. In de afgelopen periode is er een structurele onbalans tussen de ondersteuningsbehoefte van de portefeuillehouders en het ontbreken van voldoende capaciteit. Deze onbalans is tijdelijk opgelost door externe inhuur. De afgelopen maanden is er een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd met als doel een goed werkend en toekomstbestendig bestuurssecretariaat te realiseren. Hieruit blijkt dat de actuele bezetting inclusief externe inhuur (3,25 fte) noodzakelijk is om de continuïteit en kwaliteit van ondersteuning te waarborgen. Voorgesteld om daarom de tijdelijke inhuur van 0,44 fte (schaal 8) om te zetten in vaste formatie vanaf 2026 bij MijnGemeenteDichtbij. De structurele lasten hiervoor bedragen € 39.200 vanaf 2026.

Bibob medewerker MGD

De in de Najaarsnota van 2024 aangekondigde uitbreiding van formatie die nodig is om knelpunten bij het verlenen van vergunningen op te lossen en een goede toetsing te kunnen doen in het kader van de Wet Bibob, is per 1-4-2025 ingevuld. Voor 2025 is deze bekostigd uit het binnen MGD bestaande knelpuntenbudget. Voor 2026 en verder betekent dit een uitbreiding van de formatie met 0,35 fte. Op basis van schaal 9 resulteert dit in een bedrag van € 36.000.

Aanvullende rentelasten

Onze investeringsuitgaven gaan de komende jaren stijgen. De eerste jaren kunnen we deze nog betalen uit onze liquide middelen. We verwachten vanaf 2029 nieuwe leningen aan te moeten trekken. Dit resulteert in een extra rentelast van naar verwachting € 200.000 per jaar.

MAATREGELENPAKKET

Inzet ruimte plafond BTW Compensatiefonds

Gemeenten kunnen BTW terugvorderen via het BTW Compensatiefonds (BCF), dat jaarlijks een variërend plafond heeft. Bij onderuitputting wordt het verschil in het gemeentefonds gestort; bij overschrijding volgt een uitname. De afgelopen jaren was er sprake van onderuitputting, wat extra middelen opleverde.

Op basis van de laatste onderuitputting mogen gemeenten een structurele stelpost opnemen, maar provinciaal toezichthouders adviseren voorzichtigheid en limiteren dit op de laatst bekende afrekening. Wij stellen voor om 75% van de compensatie 2024 structureel op te nemen in de begroting 2026 en verder.

Inzet surplus Algemene Reserve

Vanaf 1 januari 2024 kan jaarlijks maximaal 10% van het surplus van de algemene reserve worden ingezet voor structurele lasten, mits de solvabiliteit minimaal 20% blijft. Het gebruik van de Algemene reserve is alleen toegestaan als er voldoende eigen vermogen is en de risico's zijn afgedekt volgens de minimale norm van de gemeenteraad. In de meerjarenbegroting is inzet van deze 10% voorzien in 2029.

Wij stellen voor om de niet bekleemde delen in de huidige bestaande egalisatiereserves Plattelandsvernieuwing, Sociaal domein en Duurzame ontwikkeling toe te voegen aan de Algemene reserve. Hierdoor neemt het saldo van de Algemene reserve toe, wat meer ruimte biedt voor dekking van structurele lasten. Bij structurele inzet surplus zal de reserve jaarlijks afnemen en inzet is niet meer mogelijk bij onvoldoende weerstandscapaciteit of een solvabiliteit onder 20%. Deze eenmalige reservemutaties verantwoorden we in 2025. Hiermee heeft de Algemene reserve per 1 januari 2026 een hogere stand waardoor deze maatregel vanaf 2026 structureel kan worden ingezet.

Het gaat hierbij om de volgende mutaties in 2025:

Egalisatiereserve Plattelandsvernieuwing *)	173.500
Egalisatiereserve Sociaal domein *)	1.010.200
Egalisatiereserve Duurzame ontwikkeling	294.100
Totaal	1.477.800

*) bedrag is bepaald na aftrek van de eerder al begrote onttrekkingen in 2025 en 2026

Verhogen van de toeristenbelasting

Het ophogen van de inkomsten uit de toeristenbelasting is een van de maatregelen uit het maatregelenpakket. Wanneer we deze verhoogde taakstellende opbrengst 'plat' zouden vertalen zou dit voor B&B, hotel en pension een ophoging betekenen € 2,10 tot € 2,65 per nacht en voor campings van € 1,55 tot € 1,95 per nacht.

In de commissievergadering is gevraagd in hoeverre we rekening kunnen houden met autonome groei van het aantal overnachtingen in de komende jaren, waardoor het tarief mogelijk minder verhoogd hoeft te worden. We werken dit verder uit en bij de uiteindelijke belastingvoorstellen komen we hiervoor met een voorstel.

Verhogen van de toeristenbelasting kan een negatief effect hebben op het aantal overnachtingen, wat indruist tegen de wens de (dag)recreatie te stimuleren.

Extra verhoging OZB, bovenop inflatie

Naast de reguliere indexering van de OZB een extra stijging van de OZB doorvoeren van 4%. Dit levert structureel een hogere opbrengst op van uiteindelijk € 402.000 in 2029. Deze stijging komt bovenop de trendmatige verhoging waarmee de totale stijging, exclusief uitbreiding areaal uitkomt op 6,9% in 2026.

Verhogen van de OZB leidt tot een hogere lastendruk voor de inwoners, hetgeen de aantrekkelijkheid van wonen in Sint-Michielsgestel niet ten goede komt.

Stand van zaken uitvoeringsprogramma

Hierna volgt een tabel waarin per activiteit uit het uitvoeringsprogramma staat wat de voortgang is. De activiteiten die op oranje of rood staan zijn verder toegelicht.

Portefeuille- houder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 28 mei 2025	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Bestuur																							
Goossens	Uitvoering participatiebeleid							X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Smid	Internationale betrekkingen															X	X	X				Evaluatie volgt eind 2025	
Openbare orde en veiligheid																							
Smid	Uitvoering Integraal Veiligheidsbeleid					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		

Financiële gevolgen

Autonome ontwikkelingen

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Ruimtegevend bestuur					
Autonome en overige ontwikkelingen:					
• Capaciteit bestuurssecretariaat (MGD) - inhuur	-65,0				
• Migratie naar SaaS (MGD)	-176,0				
• Datagedreven werken (MGD)	-44,0				
• Vergoedingen commissie- en steunfractieleiden	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
• Samenwerking Buk (Polen)		-10,0			
• Rente schatkistbankieren	40,0	30,0	20,0	10,0	
• Budget kortlopende rente kan in 2025 deels vrijvallen	50,0				
• Bijdrage MGD (Kadernota 2026)	224,8	-392,5	-269,9	-80,1	138,6
• Voorbereiding inrichting en indeling Gemeentehuis/Meander		-10,0	-10,0		
• Decembercirculaire gemeentefonds	102,2	48,2	56,2	50,5	61,5
• Meicirculaire gemeentefonds	947,6	2.758,6	2.629,6	1.213,2	1.392,8
• Actualisatie stelpost prijsindexering	-483,7	-795,8	-1.113,9	-1.536,9	-1.530,2
• Actualisatie indexering OZB		19,4		-20,7	-21,3
• Actualisatie salarisbegroting	7,7	8,3	16,5	25,5	35,1
• Actualisatie staat van activa	56,0	32,6	31,4	20,0	9,3
• Begrotingssaldo 2025 aanvullen tot saldo van € 0	1.170,7				
• Mutaties minder dan € 10.000	-7,5				13,0
Totaal Programma Ruimtegevend bestuur	1.812,8	1.678,8	1.349,9	-328,5	88,8

Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma

De in het uitvoeringsprogramma opgenomen onderwerpen hebben voor dit programma de volgende gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Ruimtegevend bestuur					
Majeure ontwikkelingen / Nieuw beleid					
• Tijdelijk boekhoudkundig voordeel projectmedewerkers MGD		198,0	176,0	154,0	132,0
• Bestuurssecretariaat – formatie		-39,2	-40,3	-41,4	-42,6
• Bibob medewerker MGD – formatie		-36,0	-37,1	-38,2	-39,4
• Aanvullende rentelasten					-200,0
Maatregelenpakket					
• Inzet ruimte plafond BTW Compensatiefonds		405,0	405,0	405,0	405,0
• Inzet surplus Algemene Reserve		320,7		290,1	245,9
• Verhogen van de toeristenbelasting		42,0	42,0	42,0	42,0
• Extra verhoging OZB, bovenop inflatie		372,0	382,0	392,0	402,0
Totaal Programma Ruimtegevend bestuur		1.262,5	927,6	1.203,5	944,9

Uitwerking financiële gevolgen

In het volgende overzicht gaan we in op de voorgestelde begrotingsmutaties. Deze begrotingsmutaties zijn inhoudelijk in de voorgaande hoofdstukken per programma toegelicht (Autonome ontwikkelingen en Voortgang en ontwikkelingen uitvoeringsprogramma).

In deze Voorjaarsnota zijn diverse begrotingsmutaties voorgesteld. Ook het resultaat van de meicirculaire 2025 is hierin meegenomen.

Samenvattend zijn op programmaniveau de volgende begrotingsmutaties voorgesteld.

Begrotingsmutaties programma's (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Duurzaamheid	1,5	75,0	75,0	75,0	75,0
Meedoen	-581,6	-989,8	-292,5	14,5	328,5
Leefomgeving	-26,3	-221,6	-164,0	-144,6	-560,5
Ontspanning en Economie	-271,4	-74,9	68,2	68,2	68,2
Ruimtegevend bestuur	1.812,8	2.941,3	2.277,5	875,0	1.033,7
Totaal	934,9	1.730,0	1.964,2	888,1	944,9

Deze begrotingsmutaties zijn verrekend met het begrotingssaldo. Hiervoor wordt verwezen naar het hoofdstuk Financiële doorkijk.

Begrotingsmutaties op basis van programma's

Het volgende overzicht is als volgt samengesteld:

- Resultaat voor bestemming: per programma, de baten en lasten voor mutaties met reserves; dit leidt dan tot het resultaat voor bestemming.
- Resultaatbestemming: per programma, de onttrekkingen aan en de stortingen in de reserves; dit leidt dan tot de resultaatbestemming.
- Resultaat na bestemming / Totaal resultaat: per programma, het verschil tussen het resultaat voor bestemming en de resultaatbestemming; dit leidt dan tot het resultaat na bestemming, oftewel de mutatie van het vrij inzetbare begrotingssaldo. Dit bedrag is dan weer gelijk aan het totaal van de voorgestelde begrotingsmutaties.

Begrotingsmutaties programma's (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
<i>Baten voor resultaatbestemming:</i>					
Duurzaamheid	4.155,8	-319,4	-320,1	-127,4	-136,3
Meedoen	2.597,7	103,3	130,0	130,0	130,0
Leefomgeving	-1,0	70,8	-58,4	-58,3	-58,2
Ontspanning en Economie	16,7	130,2	30,2	30,2	30,2
Ruimtegevend bestuur	1.825,9	4.477,8	4.090,7	2.715,8	2.952,5
Totaal baten voor resultaatbestemming	8.595,1	4.462,6	3.872,4	2.690,3	2.918,2
<i>Lasten voor resultaatbestemming:</i>					
Duurzaamheid	4.157,4	-372,9	-380,8	-198,9	-220,4
Meedoen	4.016,8	2.015,4	1.024,3	660,0	294,2
Leefomgeving	873,9	781,5	425,8	311,5	341,3
Ontspanning en Economie	294,0	331,7	-25,2	-11,8	-24,0
Ruimtegevend bestuur	179,4	452,3	784,7	1.252,1	1.448,7
Totaal lasten voor resultaatbestemming	9.521,5	3.208,0	1.828,8	2.012,9	1.839,8
RESULTAAT VOOR BESTEMMING	-926,4	1.254,6	2.043,6	677,4	1.078,4

Begrotingsmutaties programma's (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
Resultaatbestemming:					
Onttrekking aan reserves:					
Duurzaamheid					
Meedoen	175,0				
Leefomgeving	386,9	-33,4	-33,4	-33,4	-33,4
Ontspanning en Economie	27,0	54,0	-46,0	-46,0	-46,0
Ruimtegevend bestuur	1.170,7	320,7		290,1	245,9
Totaal onttrekking aan reserves	1.759,6	341,3	-79,4	210,7	166,5
Storting in reserves:					
Duurzaamheid					
Meedoen					
Leefomgeving	-101,7	-134,1			300,0
Ontspanning en Economie					
Ruimtegevend bestuur					
Totaal storting in reserves	-101,7	-134,1	0,0	0,0	300,0
Saldo resultaatbestemming	1.861,3	475,4	-79,4	210,7	-133,5
RESULTAAT NA BESTEMMING (mutaties begrotingssaldo)	934,9	1.730,0	1.964,2	888,1	944,9

Ontwikkeling reservepositie

Inclusief de mutaties vanuit deze Voorjaarsnota geeft onze reservepositie meerjarig het volgende verloop.

Reserves, saldo per 1 januari (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve:						
Algemene (risico)reserve	5.525	8.236	8.165	8.165	7.723	7.477
Totaal algemene reserve	5.525	8.236	8.165	8.165	7.723	7.477
Bestemmingsreserves voor:						
a. een bufferfunctie voor risico's op een specifiek benoemd terrein						
-						
b. een bestedingsfunctie waarbij gespaard wordt voor iets dat specifiek benoemd is						
Onderhoud wegen	725	725	725	725	725	725
Platteland vernieuwing	538	167	0	0	0	0
Toekomstige investeringen onderwijshuisvesting	7.161	7.999	8.499	8.679	8.859	9.339
Cultuurzaken	239	171	59	59	59	59
Gemeenschapshuizen		668	636	607	582	561
Besteding Sociaal domein	1.656	0	312	0	0	0
Toekomstige investeringen	2.243	1.802	1.832	1.832	1.832	1.832
c. een egalisatiefunctie om baten en lasten gelijkmatig te verdelen over de jaren						
Egalisatie MGD budgetten IV/ICT	361	361	361	361	361	361
Egalisatie Loonkostenontwikkeling MGD	73	73	73	73	73	73
Duurzame ontwikkeling	294	0	0	0	0	0
Opvang doelgroepen	2.468	2.263	2.208	2.153	2.153	2.153
Egalisatie Sociaal domein	1.755	654	0	0	0	0
d. dekking afschrijvingen investeringen						
Afdekking afschrijvingslast lopende investeringen	2.800	2.774	2.715	2.555	2.396	2.237
Afdekking afschrijvingslast afgeronde investeringen	5.788	5.423	5.057	4.692	4.326	3.990
Totaal bestemmingsreserve	26.102	23.080	22.477	21.737	21.367	21.330
TOTAAL RESERVES	31.627	31.316	30.643	29.902	29.090	28.807

Begrote reservemutaties

Met deze Voorjaarsnota wordt een aantal begrotingsmutaties voorgesteld op de ontwikkelingen van de reserves. Samengevat geeft dit het volgende beeld:

Voorgestelde mutaties reserves Voorjaarsnota 2025 (x € 1.000)	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
<i>Stortingen in reserves:</i>					
• Actualisatie grondexploitaties	-102	-134			
• Aanvulling reserve besteding Sociaal domein	86				
• Vrijval saldi egalisereserves ten gunste van Algemene reserve:					
• Plattelandsvernieuwing	174				
• Duurzame ontwikkeling	294				
• Sociaal domein	1.010				
• Nieuw Integraal huisvestingsplan (IHP)					300
Totaal stortingen in reserves	1.462	-134			300
<i>Onttrekkingen aan reserves:</i>					
• Begrotingssaldo 2025 aanvullen tot saldo 0	1.171				
• Correctie inzet kapitaallasten MHC De Dommel	-28	-46	-46	-46	-46
• Ontwikkelingen Heidelust (onderwijshuisvesting)	125				
• Ontwikkelingen Heidelust (woningbouw)	225				
• Afschrijvingslasten voorbereiding nieuwbouw Bolster en Elde	37				
• Kunstwerk centrum Sint-Michielsgestel en herplaatsen Decors	55	100			
• Aanvulling reserve besteding Sociaal domein	86				
• Integrale visie Sociaal domein	25				
• Programma Asiel en migratie	150				
• Verlengen afschrijvingstermijn flexwoningen		-33	-33	-33	-33
• Vrijval saldo reserve Plattelandsvernieuwing	174				
• Vrijval saldo reserve Duurzame ontwikkeling	294				
• Vrijval saldo reserve Sociaal domein	1.010				
• Inzet surplus Algemene reserve		321		290	246
Totaal onttrekkingen aan reserves	3.323	341	-79	211	167
Per saldo reservemutaties	-1.861	-475	79	-211	134

In voorgaande hoofdstukken zijn deze mutaties toegelicht.

Investeringsen

In deze Voorjaarsnota zijn de volgende begrotingsmutaties voorgesteld op de meerjarige investeringen:

Vorgestelde mutaties investeringen Voorjaarsnota 2025 (x € 1.000)	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029
• Riolering Lambertusweg	1.855				
• Riolering Theerestraat/Esscheweg	1.235	875			
• Rioolinvesteringen	-3.195	-770			
• Aanpassingen Theerestraat-Vugtherweg	-84				
• Herinrichting Lambertusweg	216	245			
• Herinrichting Theerestraat/Esscheweg	440	150			
• Vervanging armaturen openbare verlichting	-10				
• Renovatie veld 1 en 2 SC Den Dungen	860				
• Voorbereiding inrichting en indeling Gemeentehuis/Meander	270				
Totaal mutaties begrote investeringen	1.586	500	0	0	0
Daarnaast zijn de volgende voorgenomen investeringen voorgesteld:					
• Verduurzaming vastgoed (2028 t/m 2031)				1.500	1.500
• Investerings IMOR					613
Totaal voorgestelde voorgenomen investeringen	0	0	0	1.500	2.113

In voorgaande hoofdstukken zijn deze mutaties toegelicht.

Kaders financiële uitgangspunten

In dit hoofdstuk gaan we in op de financiële uitgangspunten voor de nieuwe begrotingsperiode 2026-2029.

Ontwikkeling loonkosten

Bij het opstellen van de meerjarenraming hebben we ten aanzien van de loonkosten de volgende uitgangspunten gehanteerd: 2025: 3,75%, 2026 3,25% en vanaf 2027 jaarlijks 2,75%. Hierin is inbegrepen 0,25% in verband met jaarlijkse periodieken.

Inflatie (exploitatie)budgetten

De budgetten worden jaarlijks aangepast op basis van de verwachte ontwikkeling van de inflatie. De inschatting van de inflatie baseren we op het percentage zoals meegenomen in de septembercirculaire van het afgelopen jaar ('netto materiële overheidsconsumptie'). Wij nemen deze geprognosticeerde inflatie over voor de eerste twee jaren (2025 en 2026). De opvolgende jaren baseren wij op het 20 jaar gemiddelde percentage (2%), waarmee wij stabiliteit ontwikkelen binnen onze financiën.

Inflatiecorrectie belastingen en tarieven

Net zoals voorgaande jaren hanteren we voor de inflatiecorrectie voor belastingen en tarieven een gewogen percentage. Deze bestaat uit 1/3 prijsmutatie budgetten en 2/3 voor overige ontwikkeling loonkosten.

Rente

De rente is in de tweede helft 2024 verder gedaald. Op het moment dat wij als overheidsorganisatie nu een lening aangaan betalen wij een rentepercentage voor korte financieringen van 5% en voor lange financieringen (20 jaar) van ongeveer 3%. Wij stellen hierdoor voor om het rentepercentage hierop bij te stellen.

Omslagrente kapitaallasten en grondexploitatie

De rekenrente die we als kapitaallasten toerekenen voor de gerealiseerde investeringen en grondexploitatie is gebaseerd op de werkelijke rentekosten en onze vermogenspositie. Het percentage voor de begroting 2026 en volgende jaren is gebaseerd op de realisatie 2024.

Samenvattend wordt voorgesteld de volgende financiële uitgangspunten te hanteren voor de aankomende begrotingsperiode:

Samenvattend	2025	2026	2027	2028	2029
Loonstijging	3,75%	3,25%	2,75%	2,75%	2,75%
Prijsstijging	2,70%	2,20%	2,00%	2,00%	2,00%
Inflatiecorrectie	2,90%	2,90%	2,50%	2,50%	2,50%
Rente:					
lange financiering	4,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
korte financiering	4,75%	5,00%	5,00%	5,00%	5,00%
omslagrente kapitaallasten	1,43%	1,56%	1,56%	1,56%	1,56%

Bijlage 1: Circulaire gemeentefonds

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron voor gemeenten. Deze uitkering ontvangen we van de Rijksoverheid. Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaire voor het Gemeentefonds waarmee deze inkomsten berekend worden. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de Rijksoverheid, september de vertaling van de Miljoenennota, december is op basis van de Najaarsnota en rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. De algemene uitkering is vrij besteedbaar voor gemeenten. De meicirculaire 2025 is woensdag 28 mei verschenen.

De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- structurele demping terugval gemeentefonds; de terugval gemeentefonds was € 2,4 miljard waarvan nu € 400 miljoen beschikbaar komt; het ravijn wordt hiermee beperkt tot € 2 miljard;
- jeugdzorg; het Rijk komt met structureel € 400 miljoen en compenseert de gemeenten in 2026 en 2027 incidenteel met bijna € 500 miljoen; echter door de Hervormingsagenda jeugd en de invoering van eigen bijdrage Jeugdzorg vanaf 2028 is er in structurele zin sprake van een negatieve ontwikkeling;
- bijstelling loon, prijs en volume accres; structurele oplopende bijvoeging gemeentefonds naar ruim € 500 miljoen.

Zoals eerder via de Raadsinformatiebrief (RIB) d.d. 29 april 2025 is toegelicht leidt de doorrekening van de Voorjaarsnota 2025 Rijk tot een verbetering van het begrotingsbeeld. De doorrekening van de meicirculaire bevestigt dit beeld, waarbij er een aanvullend (beperkt) netto resultaat ontstaat. Inclusief de Voorjaarsnota Rijk geeft deze circulaire het volgende resultaat:

Meicirculaire 2025 (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
In begroting rekening gehouden met	53.204,3	53.380,0	52.420,8	54.022,8	55.434,7	57.081,6
Berekend op basis van meicirculaire 2025	53.175,9	54.930,3	55.783,2	56.963,1	56.942,8	58.765,5
Per saldo mutaties	-28,4	1.550,3	3.362,4	2.940,3	1.508,1	1.683,9
Samenvattende mutaties:						
• Accres, uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis	-28,4	640,6	923,7	875,6	776,4	908,8
• Taakmutaties		350,1	2.122,5	1.754,0	436,8	484,0
• Integratie en decentralisatie-uitkeringen		559,6	316,2	310,7	294,9	291,1
Per saldo mutaties	-28,4	1.550,3	3.362,4	2.940,3	1.508,1	1.683,9
af:						
• Te oormerken taakmutaties		14,7	287,6			
• Te oormerken integratie en decentralisatie-uitkeringen		559,6	316,2	310,7	294,9	291,1
Netto effect circulaire	-28,4	976,0	2.758,6	2.629,6	1.213,2	1.392,8
	negatief	positief	positief	positief	positief	positief

In de doorrekening van deze Voorjaarsnota is met dit netto effect rekening gehouden (zie pagina 50). Het resultaat van het jaar 2024 is verwerkt in het begrotingsjaar 2025.

Het resultaat van de circulaire is meer positief dan eerder berekend op basis van de Voorjaarsnota Rijk (RIB 29-04-2025). Structureel is dit een bedrag van € 238.800.

Meicirculaire 2025 (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Netto effect circulaire	-28,4	976,0	2.758,6	2.629,6	1.213,2	1.392,8
Doorrekening Voorjaarsnota gaf het volgende effect		808,0	2.476,0	2.452,0	1.053,0	1.154,0
Aanvullend netto resultaat	-28,4	168,0	282,6	177,6	160,2	238,8

Voor enkele taakmutaties en integratie en decentralisatie-uitkeringen worden bedragen ontvangen waarbij het gewenst is om deze om te zetten in een budget.

Het gaat hierbij om de volgende onderwerpen:

- Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo
- Wmo hulpmiddelen
- IBO Problematische schulden
- Invoerings-/uitvoeringskosten Omgevingswet
- Landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven
- Alleenverdienersproblematiek
- Participatie (IU)

Na aftrek hiervan resteert er een netto effect.

De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

Accres

Uitgangspunt is dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product volgt. De indexatie is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. De accresontwikkeling voor het jaar 2025 is opwaarts bijgesteld vanwege de verwachte inflatie dit jaar. De verwachte inflatie voor 2025 is bijna 1% meer dan waar eerder mee gerekend was. Deze ontwikkeling leidt tot een hogere uitkering en heeft een structureel karakter.

Ontwikkeling aantallen en eenheden

De algemene uitkering wordt berekend op basis van de diverse maatstaven zoals onder andere, bijstandsontvangers, OZB waarde, woningen, inwoners, leerlingen e.d. Deze maatstaven worden per circulaire geactualiseerd.

Demping terugval gemeentefonds

Er wordt structureel € 424 miljoen beschikbaar gesteld voor de terugval in het gemeentefonds. In 2026 is het een bedrag van € 400 miljoen en voor 2030 en verder een bedrag van € 424 miljoen. De eerder doorerekende terugval was € 2,4 miljard vanaf 2026, waarmee het ravijnjaar ten dele gedempt is.

Jeugdzorg

De commissie Van Ark berekende dat het tekort op de jeugdzorg oploopt tot € 828 miljoen in 2024. Via de voorjaarsnota neemt het Rijk in de komende jaren de helft van het tekort voor zijn rekening. Aan het gemeentefonds wordt met ingang van 2025 € 414 miljoen toegevoegd. Daarnaast zijn er de volgende ontwikkelingen doorerekend:

- **Groeipad maatregelen Hervormingsagenda**
Het ingroeipad van de maatregelen van de Hervormingsagenda wordt verzacht. Hiervoor is in 2026 € 498 miljoen en in 2027 een bedrag van € 447 miljoen beschikbaar. De volledige besparing van de Hervormingsagenda wordt in 2028 gerealiseerd.
- **Eigen bijdrage jeugdzorg**
Er wordt een eigen bijdrage ingevoerd voor jeugdzorg per 1 januari 2028. De maatregel moet jaarlijks € 260 miljoen opleveren.
- **Sturen op trajectduur jeugdzorg**
Rijk en gemeenten gaan met de sector afspraken maken over hoe we beter kunnen sturen op trajectduur. Deze maatregel moet jaarlijks € 68 miljoen opleveren vanaf 2028.
- **Indexeren opbrengst hervormingsagenda**
De besparingsopgave van de Hervormingsagenda Jeugd is in 2019 ingeboekt. Er is een hogere besparing te veronderstellen aangezien prijs en volume sinds 2019 zijn gestegen. De omvang van deze besparing is jaarlijks € 507 miljoen vanaf 2028.

De verwachting is dat het kabinet in augustus een besluit neemt over de verdeling van het tekort op jeugdzorg in 2023 en 2024 tussen Rijk en gemeenten. Eventuele compensatie zal worden verwerkt in de septembercirculaire 2025.

Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo

De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage wordt uitgesteld tot 1 januari 2027. De geplande uitname uit het gemeentefonds van € 225 miljoen in 2026 wordt daardoor in de meicirculaire 2025 teruggedraaid en gaat nu pas in vanaf 2027.

Wmo hulpmiddelen

Het scheiden van wonen en zorg in de Wet langdurige zorg (Wlz) leidt bij gemeenten tot meerkosten. Bepaalde hulpmiddelen die bij zorg met verblijf vanuit de Wlz worden gefinancierd, worden bij andere leveringsvormen vanuit de Wmo gefinancierd. De meerkosten van gemeenten worden gedekt vanuit de Wlz. Voor 2025 zijn er reeds middelen overgeboekt naar het gemeentefonds. In 2026 gaat het om een aanvullend bedrag van € 10 miljoen.

IBO Problematische schulden

Het kabinet voert een pakket aan maatregelen in om problematische schulden fundamenteel aan te pakken. Dit pakket is gebaseerd op het basispakket uit het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Problematische schulden. Voor 2025 worden voor het onderdeel: 'vroegsignalering' middelen overgemaakt naar het gemeentefonds. Het gaat om een totaalbedrag van € 18,7 miljoen.

BTW compensatiefonds afrekening 2024

Met de septembercirculaire is de verwachte onderbesteding op het BTW compensatiefonds voor 2024 uitgekeerd. Zoals aangegeven in de Voorjaarsnota van het Rijk is de werkelijke onderbesteding minder dan eerder voorzien. Het resultaat hierop is hetzelfde als waarmee rekening was gehouden met de doorrekening van de Voorjaarsnota Rijk.

Invoerings-/uitvoeringskosten Omgevingswet

Landelijk is € 80,7 miljoen beschikbaar gesteld in 2025 zodat gemeenten partijen in hun transitie ervoor zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Er volgt nog een stelsevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten in kaart worden gebracht. De gemeenten ontvangen een uitkering op basis van een vast bedrag (15 procent van het totaal), het aantal inwoners (60 procent) en landoppervlak (25 procent).

Landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven

Sinds 3 juli 2023 zijn de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) en de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus) opengesteld, waarmee veehouders hun bedrijfslocaties tegen subsidie kunnen beëindigen. Er is voor de decentralisatie-uitkering Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties voor beide fases in totaal € 10,3 miljoen beschikbaar.

Alleenverdienersproblematiek

Dit betreft een aanvulling op het budget dat in 2023 is toegekend. Dit budget was gebaseerd op het verwachte aantal huishoudens dat in 2023 en 2024 compensatie nodig had.

Gemeenten die op basis van de definitieve inkomensgegevens meer alleenverdienershuishoudens blijken te hebben gehad in 2023 ontvangen een aanvullend budget. In totaal wordt circa € 2,1 miljoen aanvullend toegekend voor 2023. Het budget 2024 wordt zo nodig bijgesteld wanneer definitieve gegevens beschikbaar zijn, naar verwachting bij de meicirculaire 2026.

Participatie (IU)

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2025. Daarnaast zijn er twee beleidsmatige toevoegingen: een nieuw structureel budget voor de sociale infrastructuur en een incidentele compensatie voor de afschaffing van het lage-inkomensvoordeel voor gedetacheerden in de Wsw.

Totaal resultaat meicirculaire 2025

De financiële gevolgen van deze meicirculaire maken deel uit van deze Voorjaarsnota 2025. De gevolgen van het jaar 2024 rekenen we toe aan het jaar 2025.

Eerder hebben wij in via de Raadsinformatiebrief d.d. 29 april 2025 het verwachte resultaat van deze meicirculaire doorgerekend. Dit was gebaseerd op de Voorjaarsnota Rijk. Per saldo gaf dit het volgende resultaat.

Doorrekening Voorjaarsnota Rijk (€ 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
• Algemene mutaties (excl. mutatie LPO accres)	-139	536	622	589	629
• Mutatie LPO accres (o.b.v. CEP 2025)	447	540	530	564	625
• Mutaties Jeugd	500	1.400	1.300	-100	-100
TOTAAL	808	2.476	2.452	1.053	1.154

Inclusief deze ontwikkelingen geeft deze circulaire het volgende resultaat:

Meicirculaire 2025 (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Begroot bedrag (septembercirculaire 2024)	53.204,3	53.214,8	51.854,6	53.385,6	54.727,2	56.303,1
bij, in voorbereiding meicirculaire al gerekend met:						
• decembercirculaire 2024		165,2	161,2	232,2	302,5	373,5
• stelpost onderuitputting BCF (maartregelenpakket)			405,0	405,0	405,0	405,0
Totaal in begroting rekening gehouden met	53.204,3	53.380,0	52.420,8	54.022,8	55.434,7	57.081,6
Berekend op basis van meicirculaire 2025	53.175,9	54.930,3	55.783,2	56.963,1	56.942,8	58.765,5
Per saldo mutaties	-28,4	1.550,3	3.362,4	2.940,3	1.508,1	1.683,9
Mutaties bestaan uit:						
• Accresontwikkeling		408,4	748,5	781,4	774,3	943,7
• Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis, aantallen	-28,4	232,2	175,2	94,2	2,1	-34,9
Taakmutaties						
• Damping terugval gemeentefonds			444,7	480,0	480,4	494,4
• Jeugdzorg		466,8	1.390,0	1.278,0	-39,6	-6,4
• Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo			275,4			
• Wmo hulpmiddelen			12,2			
• IBO Problematische schulden		14,7				
• Overige kleinere mutaties		7,6	0,2	-4,0	-4,0	-4,0
• BTW compensatiefonds afrekening 2024		-139,0				
Integratie en decentralisatie-uitkeringen						
• Invoerings-/uitvoeringskosten Omgevingswet		151,6				
• Landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven		18,6				
• Alleenverdienersproblematiek		38,1				
• Participatie (IU)		351,3	316,2	310,7	294,9	291,1
totaal mutaties	-28,4	1.550,3	3.362,4	2.940,3	1.508,1	1.683,9
af te oormerken voor:						
• Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo			275,4			
• Wmo hulpmiddelen			12,2			
• IBO Problematische schulden		14,7				
• Invoerings-/uitvoeringskosten Omgevingswet		151,6				
• Landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven		18,6				
• Alleenverdienersproblematiek		38,1				
• Participatie (IU)		351,3	316,2	310,7	294,9	291,1
totaal maximaal te oormerken		574,3	603,8	310,7	294,9	291,1
netto effect (mutaties min te oormerken)	-28,4	976,0	2.758,6	2.629,6	1.213,2	1.392,8
	negatief	positief	positief	positief	positief	positief